

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

IN ACEST NUMĂR:

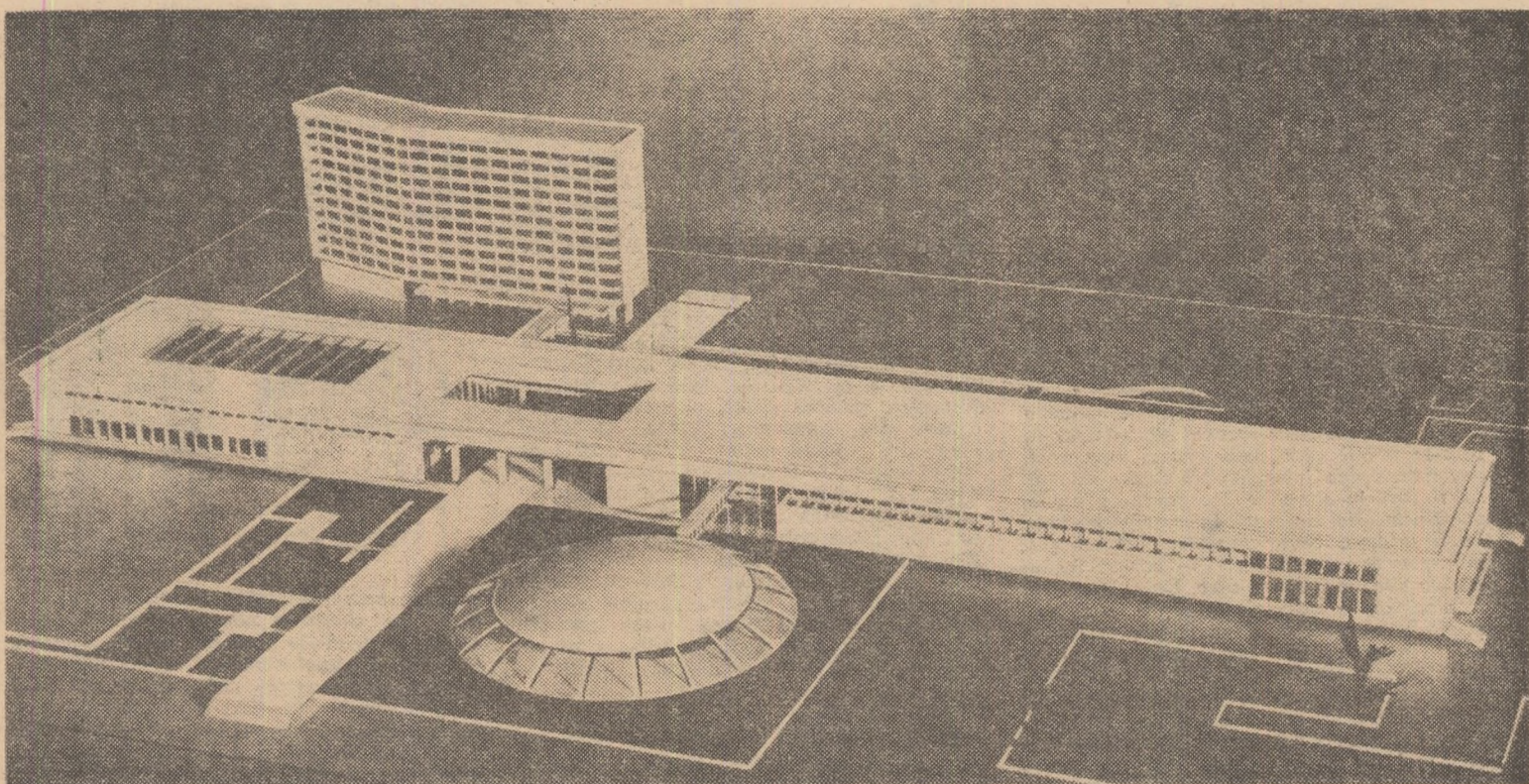
Dezvăluind secretele
lui Neptun

Noua geografie
a petrolului

„Mosfilm” —
șantier 1966

Cum bate „inima” turbinei hidraulice? Răspunsul îl dă un sistem de dispozitive electrice, imaginat de inginerii leningrădeni

„Oceanul” moscovit, o clădire cu 14 etaje, va adăposti în imensele-i bazine pe reprezentanții faunei marine de pe glob

Pagina
de
umor

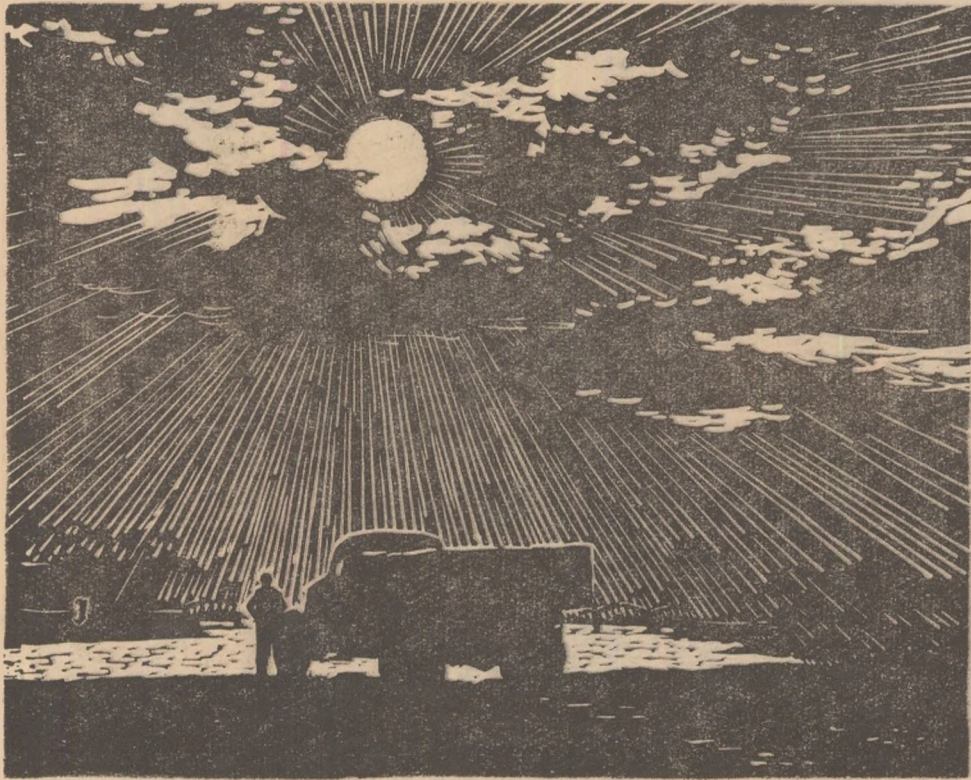
ANUL XXII

15

(1100)

15 aprilie 1966

12 pagini, 1 leu

V. Belacov

Spații (Linogravură)

PROZĂ

În compartiment

Intr-un rînd am plecat de la Moscova la Leningrad, cu o treabă deosebit de importantă pentru mine. La casă n-am mai găsit bilete decît de clasa I, așa că am nimerit într-un compartiment cu două paturi*). Mi-am îngăduit acest lux, de care pe urmă, însă, m-am căit. Acum îmi amintesc de cele petrecute cu un suris. Dar atunci lucrurile s-au întîmplat așa...

Cînd am urcat în vagon eram într-o dispoziție foarte bună. Oamenii mi se păreau minunați și așa fi vrut să spun fiecăruia o vorbă bună. Pînă și tovarășa mea de compartiment nu mi-a dat nimic de bănuît, la prima vedere.

Era o blondă de vreo treizeci și ceva de ani, dar încă destul de bine, cu ochi mari, care de la început mi s-au părut nițel cam triști, și cu gropițe în obraji. Purta și un taior albastru, cu o bluză albă, scrobîtată, și avea aerul unei persoane cu educație.

— Bună seara, i-am spus eu, punîndu-mi valiza în plasă. Sînt tovarășul dv. de compartiment.

— Un bărbat? mă întrebă ea, învăluindu-mă într-o privire rece.

Am rămas puțin cam descumpănit. Pînă atunci nu-mi fusese dat să mă îndoiesc de apartenența mea la această jumătate a genului uman.

— De ce mă întrebați? am bolborosit eu. Vi se pare că nu arăt a bărbat?

— Dimpotrivă, arătați prea mult, îmi spuse ea, rîsînd.

La început n-am înțeles, dar pe urmă am bănuît că glumește și am încercat și eu să glumesc:

— E o calitate sau un defect?

— Dv. ce credeți?

Am reflectat.

— Aveți dreptate. E groaznic. Firește, îmi dau seama de tragismul situației mele, dar ce să fac? Așa m-am născut, nu e vina mea.

— Vreți să spuneți că eu sînt de vină?

— Vai de mine! După părerea mea...

— Nu mă interesează părerea dv.

— Înțeleg. Dar vreau să spun că atunci cînd ați cumpărat bilețul, șansele ca în compartimentul dv. să aveți ca vecin un bărbat sau o femeie erau aproximativ egale. De altfel, dacă prezența mea vă deranjează, puteți schimba locul cu cineva.

— De ce să schimb eu? E compartimentul meu.

— Și al meu, i-am amintit eu.

— Dar dv. sînteți bărbat. Deși, firește, atunci cînd un bărbat poate să rămînă singur cu o femeie...

— Depinde de fel de bărbat și de fel de femeie, nu m-am putut împiedica să-i ripostez.

M-am dus totuși la însoțitorul de vagon, ca să-l întreb dacă nu-mi poate găsi alt loc. Nu mai exista nici unul disponibil și nimeni nu voia să facă schimb cu mine. Întorcîndu-mă în compartiment, i-am relatat și vecinei mele eșecul pe care-l înregistrasem.

— Firește, mi-a spus ea și s-a dus la ferăstră.

Tăceam. Dar era penibil să stăm așa fără să scoatem o vorbă. Am hotărît să am o explicație cu dînsa.

— Pe cuvîntul meu, sînteți o femeie ciudată!

— Sigur, îmi răspunse ea, plină de orgoliu, cînd o femeie se comportă așa cum se cuvine...

— Îmi pieri orice chef de vorbă. M-am dus la însoțitor, i-am cerut așternutul și am început să-mi fac patul. Ea se uita pe ferăstră și, din cînd în cînd, îmi arunca o privire pe furis, de parcă aș fi comis ceva indecent. Pentru a-i da posibilitatea să-și facă și ea patul și să se culce, mi-am luat țigările și am ieșit pe culoar. Cînd m-am înapoiat, am găsit-o în aceeași poziție și în același loc. Am întreat-o:

— Nu vreți să dormiți?

— Întrebarea mea îi provocă o furtună de indignare:

— Să dorm? Eu nu sînt ceea ce credeți dumneavoastră!

— Mă rog! am spus eu, închizînd ușa.

Ca o panteră, se repezi la ușă și o deschise larg.

— Iertați-mă, dar ca să pot dormi, trebuie să închid ușa.

— N-o s-o închideți! protestă ea.

— Ba o închid!

— Ba n-o s-o închideți!

Discuția dură la nesfîrșit. Un pasager, care trecea pe culoar cu un prosop în mînă, se opri să ne asculte, întrebîndu-se probabil dacă nu e cazul să sară în apărarea bieteii femei. Dar curînd își dădu seama că biata femeie știe să se apere și singură și trecu mai departe, clătînd din cap.

Eram disperat.

— Nu cumva vă închipuiți că, o dată ușa închisă, o să mă reped la dv. să vă iau în brațe...

— Nu-mi închipui nimic, spuse ea, respirînd greu.

— Vă dau cuvîntul meu de cinste că nici nu mă uit la dv.

— Sigur, suieră dînsa, dv. vă plac femeile care se lasă cucerite imediat.

— Draga mea... am început eu.

— Nu sînt draga dv!

— Nedraga mea, înțelege-mă, sînt rupt de oboseală, vreau să dorm. N-am obiceiul să dorm cu ușa deschisă.

— Obiceiurile trebuie să fi le lași acasă. Am înjurat în gînd și m-am culcat cu ușa deschisă. Multă vreme n-am fost în stare să adorm. Lumina de pe culoar îmi batea în ochi. M-am întors cu țafa spre perete, blestemînd clipa cînd avusesem inspirația să-mi iau bilet de clasa I. Dar, pînă la urmă, m-am gîndit că orice lucru trebuie privit cu puțin simț al umorului. Am început să reflectez la ce s-ar fi întîmplat dacă vecina mea ar fi devenit stăpîna întregii vieți de pe pămînt. Ar fi fost în stare să reorganizeze multe, după principiul diviziunii în femei și bărbați. Ar fi înființat cinematografe, magazine și mijloace de transport în comun numai pentru cîte unul dintre sexe. De exemplu, ar fi creat unele tramvaie marcate cu litera F și altele, marcate cu litera B. Pînă și stațiile ar fi fost separate prin niște bariere cu neputință de trecut. Apoi lucrurile ar fi căpătat proporții din ce în ce mai mari. Ar fi construit orașe și sate numai pentru bărbați și numai pentru femei. În cadrul cuceririi spațiului cosmic, ar fi putut rezolva această problemă în mod definitiv, stabilind planete exclusiv feminine și exclusiv masculine. Și mi-am imaginat universul populat de stele și aștri pe care scria F și B. Așa am adormit.

M-am trezit de cîteva ori și, de fiecare dată, am văzut același tablou. Ea ședea cu bărbia rezemată în palme, moțînd exte-

nuată, cu pleoapele căzîndu-i de oboseală. Dar imediat ce-și dădea seama că m-am deșteptat, se punea în gardă, înălțînd spina și încordîndu-și toți mușchii.

Cînd m-am trezit de-a binelea, se făcuse zi. Afară se vedeau, scaldate de ploaie, casele albe ale suburbiilor.

Vecina mea devenise de nerecunoscut. Era epuizată și palidă ca o moartă. Sub ochi avea cearcăne vinete. Părea că nu mai e în stare să reacționeze la nimic, dar fu destul să fac o mișcare, pentru a tresări și a lua o poziție de apărare. M-am gîndit că dacă și-ar consuma tot aflata energie pentru un lucru folositor, ar putea face multe pentru societate. Aș fi vrut să i-o spun, dar tocmai atunci se ivi însoțitorul, care strîngea rufăria de pat. Trenul intra în Leningrad.

Vladimir Voinovici

ISTORIE LITERARĂ

Karel Capek

și literatura rusă

Marele scriitor ceh Karel Capek consideră drept una din trăsăturile caracteristice ale literaturii ruse căutarea adevărului, reflecțiile permanente asupra sensului vieții. Aceste trăsături, scria el, „au determinat nebunia lui Gogol și apostolatul lui Tolstoi”. El vedea în realismul rus o sinteză a ideilor generale cu datele concret-istorice.

Cu toate că prețuia mult operele lui Gogol și Dostoevski, Capek a înțeles mult mai bine decît numeroși critici moderni semnificația neobișnuită a operei lui Tolstoi. Romanul lui Capek „Viață obișnuită”, care-l exprimă pe om după mărturisirea autorului, „ca un conglomerat de personalități reale și posibile”, se pare că a fost influențat de o însemnare a lui Tolstoi în jurnalul său, la sfîrșitul veacului trecut. Însemnarea merită citată în întregime, pentru că aruncă asupra întregii opere tolstoiene un semnificativ fascicul de lumină: „Ce bine ar fi să scriu o operă literară în care să exprim cu claritate fluiditatea omului, faptul că el, fiind unul și același, este cînd un scelerat, cînd un înger, cînd un înțelept, cînd un imbecil, cînd un voinic, cînd o ființă neputincioasă”.

Aria cunoștințelor lui Capek despre literatura rusă era deosebit de vastă și se întindea de la Pușkin pînă la Gorki, cu o bună cunoaștere a operelor lui Cehov și Andreev.

Poezia lui Pușkin era una din pasiunile lui personale, iar portretul pe care Gorki îl făcea lui Lenin se află inclus în articolul publicat de Capek la 7 februarie 1928 și intitulat: „Lenin și Beethoven”.

Un schimb de scrisori

Alexandr Blok —

Leonid Andreev

Istoria relațiilor dintre Alexandr Blok și Leonid Andreev este extrem de sinuoasă. S-au cunoscut în 1907, dar relațiile lor n-au devenit niciodată prietenești, cu toate că Leonid Andreev purta o evidentă stimă creației lui Blok, iar acesta din urmă, cu unele rezerve, aprecia proza lui Andreev.

La moartea lui Andreev, Blok a scris cîteva pagini în memoria lui, din care aflăm că, încă din tinerețe, considera că „peste tot e rău, că se apropie catastrofa” și că această stare de spirit se datorește, printre altele, operelor lui Andreev din tinerețe: „Viața lui Vasili Fiveiski”, „Risul roșu”, „Hoțul”. În același pagină Alexandr Blok se întreba dacă l-a „iubit pe Leonid Nikolaevici?” și își răspundea astfel: „Nu știu. Eram un admirator entuziast al talentului său? Nu, n-aș putea să spun acest lucru fără rezerve... Dar eram legat, într-un fel, de L. Andreev și cu prilejul rarelui noastre întîlniri discutam despre aceste legături, cu un fel de jenă și de îndîrjire gingavă, care ne îngheța și ne îndepărta unul de altul”.

Dar, după mărturiile prietenilor lui Andreev, acesta îl considera pe Blok cel mai de seamă dintre poezii contemporani. Cu prilejul apariției poeziei lui Blok „Toamna tîrzie în port”... Andreev îi scria: „Alexandr Alexandrovici. Am citit „marinarul” dumneavoastră în „Novii jizni” și un fel de avînt sufletesc m-a îndreptat spre dv. Nu știu dacă trebuie sau nu trebuie să vă scriu acest lucru. Poate

ea nu trebuie. Dar supunîndu-mă dorinței mele, vă trimit un călduros salut și vă string mina cu putere. Leonid Andreev”.

Alexandr Blok i-a răspuns imediat, dar scrisoarea lui n-a văzut lumina tiparului pînă în zilele noastre, cu toate că este datată 3 februarie 1911. Iată ce-i scrie Alexandr Blok: „Leonid Nikolaevici, am primit cu plăcere scrisoarea dumneavoastră. De ce vă îndoiți dacă trebuia sau nu să-mi scrieți? Dacă ați dorit să-mi faceți, foarte bine. Relațiile noastre aveau ceva silnic, atît în esența lor, cît și în manifestările exterioare. Eu mă temeam de multe din sufletul dumneavoastră; în afară de asta n-am iubit operele dumneavoastră din ultimii ani, după cîte știu din cuprinsul lor și despre ele. În plus, mă simt obligat să stigmatizez celebritatea dumneavoastră și acele cercuri care o creează în jurul dv.

Toate acestea ar putea să treacă pe planul doi, dacă aș auzi altceva despre dv. Cu ce mijloace s-o fac — nu știu; știu că dv. sînteți o fire greu de suportat și eu — de asemenea.

În orice caz, aș vrea să vă spun că dacă vă veți gîndi vreodată să-mi faceți o vizită, o să fiu bucuros să vă văd. Se înțelege, rareori se întîmplă să stai de vorbă de la suflet la suflet. Dar chiar dacă nu va fi așa tot n-o să fie cine știe ce nenorocire.

Vă string mina, Alexandr Blok”.

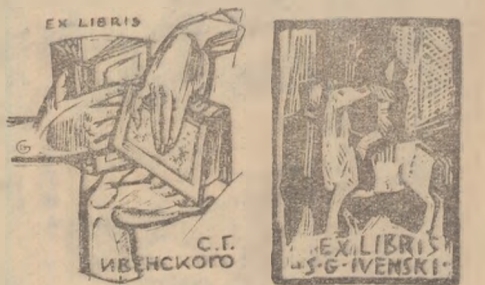
EX LIBRIS

Un colecționar original

Pasiunile colecționarilor sînt tot atît de diferite pe cît de diferiți sînt colecționarii. Reflecția aceasta ne-a fost prilejuită de o informație apărută în revista „Neva” despre pasiunea lui Semion Gheorghievici Ivenski, directorul galeriei de pictură din Vologda, pentru ex libris-urile cu care își împodobesc cărțile unui iubitor de literatură. Aceste „cărți de vizită” sînt folosite, printre altele, ca material pentru studiul istoriei artelor grafice.

Colecția lui Ivenski este tinăra: numără de abia trei ani, dar ea este de pe acum una din cele mai mari din Uniunea Sovietică și cuprinde o serie de vignete ce poartă semnătura unor graficieni consacrați ca Favoriski, Kraveenko, Dmitrevski, Kravtsov, Frolov și alții. Ivenski este de asemenea posesorul unor vignete ex libris din Cehoslovacia, Belgia, Austria, Franța, R.D.G. și R.P. Polonă.

Directorul galeriei de artă din Vologda

nu face parte din categoria colecționarilor geloși de comorile adunate și care le ascund de privirile oricărui străin. Adesea, casa lui se transformă într-o veritabilă expoziție, cu numeroși vizitatori ce vin să-i admire exponatele. El a întreprins de asemenea nenumărate schimburi cu colecționarii de peste hotare, iar propriile sale exponate vor participa, curînd, la o expoziție în Cehoslovacia.

De altfel, Semion Gheorghievici Ivenski se dovedește, el însuși, un grafician talentat în desenarea propriilor sale ex libris-uri. De aceea vă și înfățișăm cîteva dintre vignetele lui.

*) În U.R.S.S. toate compartimentele de tren au paturi, cele de clasa I — două, cele de clasa II — patru.

precedenți. Cum poate fi explicată o atare dezvoltare a industriei petroliere sovietice?

În primul rând prin uriașa extindere a lucrărilor de prospectare geologică. Dacă timp de decenii principalul centru petrolifer al țării se găsea în Azerbaidjan, în regiunea Baku, care furniza aproape 80 la sută din producția țării, astăzi pe harta Uniunii Sovietice figurează numeroase alte zăcăminte printre care cele din R.S.S.A. Tătara și Bașkiră, din regiunile Kuibîșev, Orenburg și Perm.

Geografia zăcămintelor de petrol și gaze se extinde însă neconținut. Pe harta economică a Uniunii Sovietice turnurile sondelor indicind astfel de zăcăminte au apărut în Kazahstan, în republicile Asiei Centrale, în republica autonomă Komi din Extremul Nord, în Ucraina, în Bielorusia... Descoperirea de bogate zăcăminte de petrol și gaze în depresiunea Siberiei vestice, ca și în nordul regiunii Novosibirsk reprezintă o mare victorie a geologilor sovietici. Prospectorii, lucrând uneori la o temperatură de minus 50°, au reușit să descopere și în parte să valorifice în taignaua aproape de nepătruns zeci de zăcăminte de petrol. Actualmente, acesta este transportat de-a lungul fluviilor Obi și Irțiș la rafinăria din Omsk, una din cele mai mari din țară.

Aceasta nu este însă totul. Zeci de mii de specialiști aparținând direcțiilor geologice din Tiumen și Novosibirsk continuă

pana cu diamante destinate forajelor la mare adâncime, ceea ce a permis creșterea producției de petrol în vechile zăcăminte de la Baku, Groznii și din Daghestan. În ultimul timp petroliștii din aceste regiuni au început să valorifice și zăcămintele situate în depozitele mezozoice, executând foraje la adâncimi cuprinse între 5 000—7 000 metri.

Dar în actualul cincinal? Specialiștii sovietici proiectează ca în 1970 să fie extrase 355 milioane tone de petrol, extracția globală în cursul planului de cinci ani urmând să depășească 1500 milioane tone. Vor continua să fie puse în valoare noi terenuri petrolifere, ca cel de la Barsa-Gelmes din Turkmenia și Usen și Jetibai din peninsula Mangișlak și va fi perfecționată exploatarea zăcămintelor recent descoperite la Romașkino și Novo-Eihovka.

PRELUCRAREA MINERALELOR

57 de fațete = briliant

Fabrica pare dintre cele obișnuite. Clădirea potrivit de înaltă, coșurile și ele de talie mijlocie. Numai că de îndată ce-i treci pragul ulii de tot: în față și se deschid comori neașteptate. Vezi în preajmă lingouri cât halterele și colaci de sirmă numai din aur și argint.

Este atelierul prefabricatelor. Căci aici se produc bijuterii și pietre șlefuite. Produsele sînt trimise în magazinele sovietice și din alte țări ale lumii. În anul care a trecut fabrica din Sverdlovsk și-a exportat produsele în Italia, Siria, Polonia, și le-a demonstrat la Congresul internațional de modă de la Moscova.

Brilantele sînt diamante șlefuite. Diamantul în sine este un mineral ce poate fi ușor trecut cu vederea. Are o culoare cenușie, ștearsă. Dar o dată ajuns în mîinile șlefuitorului începe să strălucească în toate culorile curcubeului. Numai că treaba aceasta nu e de fel ușoară. Ani mulți au visat șlefuitorii din ural să supună voinței lor piatra aceasta dură, dar dorința li s-a împlinit abia de curînd. Au învățat să șlefuiască diamantul, au inventat și mașini care să-i ajute. Astăzi un maestru priceput prelucurează într-un schimb pînă la cinci pietre.

Diamantul se prelucurează în fel și chip. Pe o pictriciță cu diametrul de 1,8 milimetri se pot executa 17 fațete, iar un diamant cu diametrul de 2,4 milimetri devine briliant cu 57 de fațete.

Dar să nu vă închipuiți cumva că diamantul așa cum este extras din pămînt ajunge direct pe masa de lucru a șlefuitorului. Mai întâi el este îndelung cercetat de specialiști geologi. Aceștia indică modul în care trebuie tăiat. Căci piatra trebuie curățată de orice corp străin, dar prin această operație nu trebuie să se piardă nici cea mai neînsemnată fărîmă din ea.

Odată evaluate, mineralele își urmează calea spre sectorul de tăiere a diamantelor. Această operație se execută cu ajutorul unor discuri extrem de fine. În sfîrșit, acum pietrele pot să intre în sectorul de prelucrare. Aici mijloacele tehnice sînt dintre cele mai moderne. Cît de departe sînt ele de uneltele primitive ale meșterului Danila din cunoscutul basm al lui P. Bajov „Floarea de piatră"! Dar la fel ca și Danila, și șlefuitorii de azi își depun toată silința pentru ca „întreaga frumusețe a pietrei s-o deslușească ei înșiși și oamenilor s-o arate“.

În regiunile greu accesibile, utilajul petrolier e transportat pe calea aerului

să lucreze intens în vederea valorificării uriașelor bogății subterane ale Siberiei evaluate, deocamdată, la miliarde de tone de petrol și la mii de miliarde de metri cubi de gaze, zăcăminte care depășesc pe cele mai importante din lume.

În cursul ultimilor șapte ani, pe teritoriul U.R.S.S. au fost descoperite nu mai puțin de 350 de zăcăminte de țitei. Dar suprafața terenurilor sedimentare este evaluată la milioane de kilometri pătrați, așa că în viitor prospectarea și punerea în valoare a regiunilor petrolifere și gazeifere vor lua o amploare din ce în ce mai mare. În acest scop au fost puse la punct și aplicate metode dintre cele mai perfecționate de prospectare ca metodele seismică, electro și radiometrică, gravimetrică, magnetometrică și de foraj cu turboforezele și electroturbinele.

În scopul unei cât mai eficace exploatare a „aurului negru“, inginerii sovietici au realizat un trepan cu diametru mic, care reduce consumul de materiale și tre-

Microautobuzul „Start-4“, cu caroseria din material plastic, construit la Severodonejk

EXPOZIȚII

25 000 de noi mostre

Cu prilejul celui de-al XXIII-lea Congres al P.C.U.S., cele 46 de pavilioane ale Expoziției realizărilor economice naționale a U.R.S.S. și-au redeschis porțile, așa că alette uriașului parc care găzduiește expoziția cunoaștem o mare afluență de vizitatori.

Pavilioanele prezintă cele mai recente descoperiri ale oamenilor de știință și inginerilor sovietici, uriașele posibilități pe care le oferă dezvoltării producției introducerea în practică a realizărilor științei și tehnicii; cele 25 000 de noi mostre de mașini și aparate expuse, dintre care multe în funcțiune, oferă vizitatorilor o grăitoare imagine de ansamblu asupra avîntului economiei sovietice.

După macheta stației interplanetare „Luna-9“, laserele sînt acelea care atrag cel mai mult publicul. Standul generatorelor cuantice expune o întreagă familie din aceste uimitoare aparate ale căror puternice raze de lumină, emise pe diferite lungimi de undă, sudează cu extremă precizie elemente dintre cele mai fine din metale greu fuzibile, găurește în fracțiuni de secundă orificii de numai cîteva microni în diametru în aliaje dintre cele mai dure sau măsoară distanțe de cîteva kilometri, fiind astfel admirabile ajutoare ale geodezilor și topografilor.

Printre cele mai recente tipuri de lasere sovietice se numără „GOR-100“ al cărui fascicul poate perfora o placă metalică și laserul continuu „Razdan“ care, emițînd două impulsuri luminoase pe secundă, „brodează“ pe o tablă de oțel o sumedenie de găuri. Datorită sistemului de răcire cu care este înzestrat, acest aparat este foarte ușor de minuit. În plus, poate funcționa brînsat la orice curent. Un alt laser realizat de specialiștii sovietici este cel denumit „OK-1“ destinat medicinei, iar laserul „CY-1“ își va găsi o largă întrebuințare în industrie, fasciculul lui concentrat putînd să sudeze piese microscopice în aliaje refractare. Mult apreciat de specialiști e și laserul „Luci-3“, un aparat-miniatură cu semiconductori care, împreună cu blocul de alimentare, nu depășește dimensiunile unui calendar de birou. Tehnica sovietică mai prezintă și un alt tip de laser extrem de simplu în ce privește regimul de funcționare, anume un generator cuantic optic cu rubin sintetic care, într-o mică parte dintr-o secundă, emite un jet de lumină cu o energie putînd atinge șazecei de jouli, suficientă pentru a volatiliza un milimetru cub din orice substanță cu punct înalt de topire! De menționat că toate aceste lasere sovietice de ultim tip nu reprezintă esantioane de laborator, ci prototipuri industriale, care scot în evidență progresul științei și tehnicii sovietice și promisiunile viitor al electronicii cuantice.

Un important loc în expoziție îl ocupă și standurile în care specialiștii demonstrează funcționarea aparatelor și sistemelor de comandă automată, folosite pe scară din ce în ce mai largă în toate ramurile industriei (95 la sută din sistemele energetice sovietice sînt prevăzute cu comandă automată). În ce privește pavilionul construcțiilor mecanice, aici poate fi urmărită aplicarea automatizării în mine și exploatarea petroliere, în construcțiile mecanice, în industria ușoară și alimentară precum și în transporturi. În expoziție mai sînt prezentate numeroase mostre de noi materiale, de produse industriale și bunuri de larg consum.

TIRGURI INTERNAȚIONALE

Zeci de medalii de aur la Leipzig

Nu de mult s-a încheiat Tîrgul internațional de primăvară de la Leipzig, ediția 1966. Au participat peste 10 000 de firme, societăți, întreprinderi etc. din 70 de țări. Uniunea Sovietică s-a numărat și de asta dată printre cei mai de seamă participanți. Standurile ei au reținut atenția nu de o dată prin produsele industriei construcției de mașini foarte apreciate de numeroase firme străine — aprecierile s-au concretizat, de altfel, și în cele zeci de medalii de aur acordate unor mașini și aparate sovietice — iar, pe de altă parte, prin interesul stîrnit de pavilionul „Omul în Cosmos“ unde între alte exponate s-a aflat o navă „Vostok“. Vă prezentăm cîteva din medalii sovietici ai tîrgului.

Juriul expoziției a apreciat mașina de frezat cu roți dințate de foarte mare precizie, construită la o uzină din Vilnius, drept unul din cele mai reușite exponate ale tîrgului. Caracteristic pentru această mașină este faptul că precizia ei de-a dreptul remarcabilă se menține vreme îndelungată. Un alt aparat de precizie a expus și industria electronică. Este vorba de I.S.T.I.-1 pentru măsurarea grosimii și vitezei de depunere a peliculelor de conductori, semiconductori și dielectrice obținută prin pulverizarea în vid. Industria electronică sovietică a primit încă o medalie de aur, de astă dată pentru o instalație de prelucrare cu ajutorul razei luminoase a elementelor constitutive ale microschemelor. Acest frezor laser este de un real folos în prelucrarea unor materiale cu grosimi pînă la o jumătate de milimetru.

M.T.Z.-52 este un tractor universal construit la Minsk care, pe lîngă că nu este cu nimic mai prejos decît mașinile similare cele mai moderne fabricate în alte țări, are în plus avantajul că este ușor manevrabil. Pentru aceasta și alte calități i s-a acordat medalia de aur a tîrgului.

Despre crioelectorul termoelectric pentru extirparea cristalinului opacifecat am mai scris în paginile revistei noastre. La Moscova, Leningrad, Novosibirsk și în alte orașe s-au făcut cu ajutorul lui mii de operații. Succesul acestui modern instrument la tîrgul de la Leipzig a fost atât de mare, încît în afara faptului că i s-a acordat medalia de aur, numeroase firme din S.U.A., Anglia, Japonia și alte state și-au exprimat dorința să cumpere licențe pentru construirea lui sau să achiziționeze chiar aparatul.

„Mina automată“, „electrodul fără moarte“ și alte cîteva mașini și aparate se numără, de asemenea, printre medaliați.

INDUSTRIA EXTRACTIVĂ

Noua geografie a petrolului

Industria petrolieră a luat ființă, în Rusia, cu aproximativ o sută de ani în urmă. La sfîrșitul primilor 50 de ani producția anuală însuma 10 milioane de tone, pentru ca la capătul ultimilor cincizeci de ani, adică în epoca sovietică, să atingă 243 milioane. În perioada 1959—1965 ea aproape că s-a dublat, Uniunea Sovietică ajungînd să producă în șapte ani aproape tot atîta petrol cît în timpul celor o sută de ani

SCUT ȘI SPADĂ

„Războiul ascuns“ în spatele frontului hitlerist (VIII)

1940... Letonia s-a alipit la U.R.S.S. Părăsind Letonia împreună cu majoritatea germanilor, Alexandr Belov, alias Johann Weiss, s-a stabilit la Lodz, în Polonia ocupată de hitleriști. Datorită unei recomandații, este angajat șofer la garajul Biroului central de repatriere din oraș, unde își începe activitatea de agent al serviciului de informații sovietic. După desființarea Biroului de repatriere, însă, Weiss este amenințat să fie trimis pe front, ceea ce ar însemna ratarea misiunii încredințate. Dar în cele din urmă, cu ajutorul Angeleicii Bücher, traducătoare la biroul colonelului Joachim von Salz, căreia tinărul nu-i este indiferent, Weiss este angajat șofer la Abwehr.

Maiorul Axel Steinglitz, noul șef al lui Johann, și-a început activitatea de agent al serviciului de spionaj încă înainte de primul război mondial. Fiu de țaran fără stare, lui Steinglitz i-a fost întotdeauna rușine de originea lui obscură și a căutat să-și creeze cu orice preț o poziție solidă în corpul ofițeresc.

Insultat într-o zi la clubul ofițerilor, Steinglitz îl provocase la duel pe ofițerul care-l jignise, dar acesta refuzase să se bată cu el, motivând că pentru un ofițer prusac era înjositor să se bată cu un ins care nu luptase niciodată pe front.

Războiul, și mai ales perioada postbelică, au schimbat însă situația. Îndeletnicirea de spion a început să fie aureolată cu toate atribuțiile romantice ale eroismului. Se scria mult despre „Cavalerii negri“, se compuneau legende cu scopul de a-i atrage pe reprezentanții generației pierdute în culisele războiului invizibil.

Steinglitz nu fusese înscris pe lista spionilor cărora guvernul Reichului le descoprase numele, spre a le da posibilitatea de a-și face publicitate. Se remarcă, e drept, îndeplinind mai multe misiuni secrete dar întrucât făcea parte dintr-un serviciu special, mulți ani trebuise să renunțe la uniformă. Abia după ce Hitler începuse războiul împotriva Europei, îmbrăcase Steinglitz din nou tunica militară și fusese avansat în grad și funcție, lucru care-i conferea oarecare independență, importante mijloace materiale și-i deschidea în același timp cele mai frumoase perspective de viitor.

Canaris, șeful Abwehrului, îl știa bine pe Steinglitz, îi cunoștea deopotrivă slăbiciunile și calitățile.

Punctul slab al lui Steinglitz era dorința-i vanitoasă de a câștiga prețuirea ofițerilor superiori. Iar punctul forte — hotărârea lui de a recurge la orice josnicie pentru asta. La care mai trebuiau adăugate marea-i experiență, o îndrăzneală fără margini și priceperea de a-și atinge scopul prin orice mijloace.

Uciderea curierului diplomatic

Chiar din primele zile după ce deveni șoferul maiorului, Johann își dădu seama că insul spilcuit — cu ochi de bufniță care clipeau rar, cu o față aproape complet lipsită de buze, care nu-și îngăduia nici o singură mișcare de prisos — era acum pentru el deopotrivă cea mai mare primăjdie și cea mai mare speranță.

Imitându-l pe Canaris, Steinglitz vorbea calm, încet, insinuant, încercând să respice dictonul preferat al șefului: „Conlocutorul îți va împărtăși punctul de vedere dacă nu-l vei irita, căci numai atunci poate da dovadă de înțelepciune“. Steinglitz nu era, însă, în stare să adopte un punct de vedere propriu în vreo problemă. Își îndeplinea misiunile cu o scrupulozitate pedantă, aplicând sisteme pe care le studiase amănunțit în arhivele poliției judiciare, preluând metodele de lucru ale unor criminali de profesie mult mai cunoscuți.

Avea astfel la activul lui câteva crime perfecte. Dar nu cunoscuse nici motivele asasinatelor, după cum nu știuse nici cine erau victimele. Dealtminteri, erau lucruri care nici nu-l interesau. E adevărat că pe vremea aceea fusese încă într-o funcție subalternă și îndeplinea orbește ordinele superiorilor. Lucrase, cu alte cuvinte, cu mult zel pentru a dobîndi o situație

care să-i permită la rîndu-i să dea dispoziții. Și își atinsese țelul, la o vîrstă destul de înaintată, dar cariera îi era umbră de împrejurări care arată că pentru a izbîti în activitatea de spionaj nu e de ajuns numai zelul profesional.

Axel Steinglitz socotea sumbra clădire cu trei etaje de pe Tirpitzufer Nr. 74/76 din Berlin, unde își avea sediul Abwehrul, un sanctuar. Sanctuarul conducătorului serviciului de spionaj al Reichului, cum îl considera el, pe bună dreptate, pe Canaris. În timpul primului război mondial, cînd fusese arestat în Italia ca spion german, Canaris îl sugrumase pe preotul închisorii și izbutise să evadeze, îmbrăcînd vestimintele lui. Voinic, cu părul cărunt și rumen la față, sociabil, comunicativ, cu maniere de boier răsărit de soartă, care-și afișează ciudă-

aminte locul unde urma să se desfășoare operația, Steinglitz observă că de același lucru se mai ocupa un individ care i se părea foarte cunoscut. Cu un mic efort de voință își aminti că-i văzuse fotografia în fișele poliției judiciare secrete: era Schermann, un escroc de mică anvergură, care căpătase totuși faimă după ce-și asasinase cu sadism amanta.

Steinglitz fu profund jignit deoarece își închipui că, neavînd suficientă încredere în el, Canaris trimisese pe urmele lui această nulitate. Așa încît, plin de indignare și vrînd să-și îndepărteze rivalul, se duse glonț la biblioteca din „British Museum“, smulse dintr-o veche colecție de „Völkischer Beobachter“ pagina în care era publicat reportajul despre procesul intentat lui Schermann precum și fotografia acestuia și le viri, însoțite de o no-

Desen de V. Vijočki

teniile și „dragostea“ impresionantă pentru animale, colecționar de obiecte de artă, meloman și un cap de familie atent, Canaris își iniția părintește și cu mult talent agenții în arta de a ucide oameni. Prețuia îndeosebi la agenții lui disciplina profesională și nu-i agreea pe cei înclinați să ia hotărîri independente, indiferent de ce împrejurări ar fi fost ele dictate.

În afară de Abwehr, de spionajul în străinătate se mai ocupau, însă, intens și Gestapoul, și serviciul secret — așa-numitul S. D., și agentura lui Ribbentrop.

Hitler incuraja concurența dintre aceste oficine, dar susținea îndeosebi Gestapoul. Într-un rînd, Axel Steinglitz primise din partea lui Canaris misiunea de a pleca în Anglia și a fura servieta cu documente a unui curier al Ministerului de Externe al Angliei. Ordinul trebuia executat după ce curierul avea să părăsească mașina în care se afla escorta și avea să intre în clădirea ministerului. Abwehrul știa că servieta era prinsă cu o brățară de oțel de mîna stîngă a curierului.

La Londra, în timp ce studia cu luare

țintă în care arăta că la Londra se ascundea respectivul criminal de drept comun, într-un plic pe care-l expedie apoi Scotland-Yard-ului.

Steinglitz se achită cu brio de misiunea încredințată, acționînd conform unui plan pus la punct pînă în cele mai mici amănunte. La ora stabilită aștepta curierul în vestibulul Ministerului de Externe și urcă imediat după el în lift, izbutînd să închidă ușa în nasul însoțitorului. Acolo, în cabina ascensorului, îl ucise pe curier cu o lovitură de box în tîmplă, tăie cu un clește special lăntșorul care fixa servieta de o brățară de oțel prinsă la incheietura mîinii victimei și părăsi nestingherit clădirea.

Chiar în aceeași zi se înapoie la Berlin, pe Tirpitzufer, nr. 74/76.

Axel Steinglitz era sigur că va fi avansat și că, pe deasupra, va primi și o recompensă bănească respectabilă. Dar lucrurile se petrecuseră contrar așteptărilor lui. Victoria se transformă în cea mai mare înfrîngere din viața lui. Și iată de ce.

Rheinhard Heydrich avea strînse legă-

turi cu poliția engleză, încă de pe cînd conducea poliția secretă prusacă. După ce devenise șef al serviciului secret — S.D. — nu numai că nu rupsesse aceste relații, ci le dezvoltase considerabil.

Adevărul pe care Steinglitz n-avea de unde să-l știe era că Schermann fusese omul de încredere al Gestapoului și primise misiunea direct de la Himmler. Englezii îl informaseră imediat pe Heydrich despre eșecul lui Schermann, iar acesta bănuise cine era vinovatul.

Heydrich jubila: îl avea acum la mîină pe Canaris. Căci dacă marile Himmler afla că agentul trimis de el în Anglia fusese lichidat de un om al lui Canaris, acestuia din urmă n-avea să-i fie moale. În schimb tăcerii lui, Heydrich îi putea cere lui Canaris absolut orice serviciu. Ba mai mult: acum lui Canaris nu-i dădea mina să-i raporteze lui Hitler despre operația executată cu măiestrie de Abwehr la Londra și deci nu avea de primit nici o recompensă. N-o va căpăta nici Himmler care, dacă agentul lui nu ar fi eșuat la Londra, n-ar fi scăpat prilejul să se laude în fața lui Hitler cu succesul Gestapoului. Cîștigul era deci evident de partea lui Heydrich; rivalii lui nu se alegeau cu nimic.

Canaris și Heydrich locuiau aproape unul de altul, într-o suburbie a Berlinului, pe Dollenstrasse. Duminică, Heydrich își vizita descori vecinul și juca crochet cu soția și cu cele două fiice ale lui.

Într-o zi, în timpul unei vizite obișnuite, Heydrich îi vorbi lui Canaris despre isprava lui Steinglitz. Conducătorul Abwehrului își dădu pe loc seama ce primejdie îl amenința. Hotărî, deci, să acționeze imediat.

S-ar fi putut răfui cu Steinglitz, l-ar fi putut lichida simplu, fără tapaj. Pentru asta avea la dispoziție destule posibilități. Totuși cruță viața agentului. Nu din milă și nici din considerație pentru serviciile lui. Canaris avea legături și mai strînse cu poliția britanică decît Heydrich. Folosindu-le, obținuse ca Schermann să fie supus de către poliția judiciară engleză la un interogatoriu la care să nu poată rezista și să accepte colaborarea cu Intelligence Service. Dovezile incontestabile cu privire la acest lucru, pe care Intelligence Service-ul i le pusese cu amabilitate la dispoziție, Canaris socotise de cuviință să le aducă mai întîi la cunoștință lui Heydrich, spre a nu mai depinde de el în cazul respectiv. Apoi îi spusese și lui Himmler, pe care-l asigurase că numai doi inși — și anume: Himmler și Canaris — știau de trădarea agentului Gestapoului. În felul acesta Canaris își câștigase într-un fel simpatia lui Himmler.

Johann se dovedește util

Dar să revenim la Steinglitz. Canaris îl avansase în grad, vrînd să sublinieze în felul acesta față de Heydrich că subalternul lui era mai presus de orice bănuie. Dar de atunci Steinglitz pierduse definitiv încrederea șefului și, rămînînd maior în Abwehr, putea conta numai pe o muncă obscură.

Misiunea lui în Polonia ocupată de hitleriști era lipsită de importanță. Căci ce muncă i s-ar mai fi putut încredința unui agent căzut în dizgrație, care își continua jalnica existență numai pentru că șeful lui, Canaris, avusese nevoie de el ca de un pion într-un joc primejdios cu Himmler și Heydrich? Dar Axel Steinglitz nu avea de gînd să renunțe atît de ușor la dorința lui de parvenire, la țelul vieții lui. Secția a II-a a Abwehrului, care se ocupa de organizarea de acțiuni diversioniste și teroriste, avea să-i mai înscrie numele în analele ei.

Privirea lipsită de viață, voit inexpressivă, vorbele abia rostite cînd trebuiau să plece în cursă și o împunsătură cu cravașa în ceafa șoferului, în momentul cînd trebuia să oprească — toate acestea prefiguiau numai în mică măsură greutățile care-l așteptau pe Johann. Era limpede că pentru a se menține în slujba de șofer al maiorului, îi trebuia nu numai o răbdare îngerească și priceperea de a conduce ireproșabil mașina, ci și o înaltă măiestrie —

V. Kojevnikov

(Continuare în pag. 11-a)

CINEMA

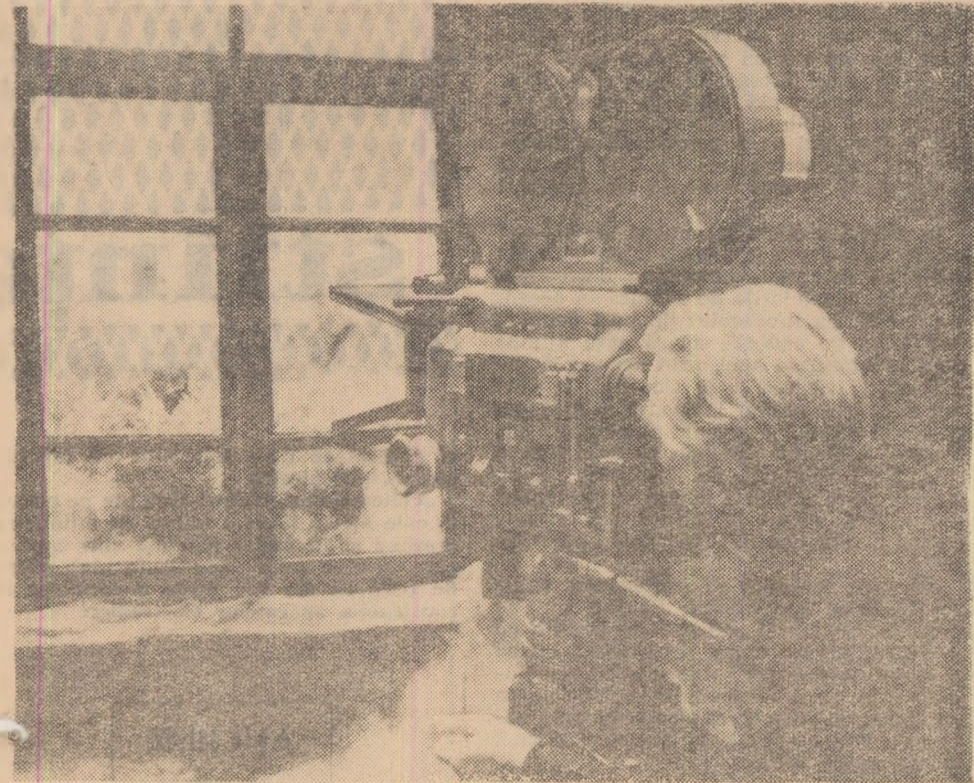
„Mosfilm“, șantier 1966

În pavilioanele celui mai mare studiu sovietic, „Mosfilm“, cineaștii lucrează intens. Activitatea lor se desfășoară pe câteva linii tematice.

Semicentolarul Revoluției din Octombrie și centenarul nașterii lui V. I. Lenin au mobilizat forțe artistice de prim rang. Este vorba de Serghei Iutkevici și Evgheni

trov. În sfârșit, tot pe această linie tematică se înscrie și filmul „Directorul“ al regizorului A. Saltikov. Tragica moarte a interpretului principal, Evgheni Urbanski, a întrerupt filmările, care au fost acum re-luate, după o revizuire a scenariului. În rolul principal a fost distribuit Nikolai Gubenko.

Anul acesta „Mosfilmul“ acordă un loc important coproducțiilor. În afară de „Tunelul“, făcut în colaborare cu studioul „București“ și care va fi gata peste câteva luni, sint pe șantier și alte filme. Dintre ele cităm „Salvarea expediției Nobile“, pe care îl va realiza regizorul Mihail Kalatozov în colaborare cu firma vest-germană „MZS-70“ și cu cineaștii italieni, precum și

Se filmează „Lenin în Elveția“. Cum lucrează aparatul...

Gabrilovici, care au terminat de curând filmul „Lenin în Polonia“, cu Maxim Strauh în rolul principal; de Grigori Alexandrov, care lucrează la a doua parte a „Leniniani“ — „Lenin în Elveția“; de A. Borșciagovski și V. Sutirin, care încheie această trilogie cinematografică cu filmul „Călătorie în viitor“. Regizorul Iuli Raizman, în colaborare cu scenaristul Evgheni Gabrilovici, lucrează la filmul „Fiul comunistului“, care, cum arată și titlul, este o continuare a „Comunistului“ — strălucitul debut actoresc al regretatului Ev-

grandiosul film „Salvarea Europei“, cu participarea cineaștilor din câteva țări socialiste. Acest film (regizor I. Ozerov) va evoca lupta cu oiuma brumă a fascismului și nimicirea hitlerismului.

La capitolul filme de aventuri, se înscrie „Noi, martirii“ (regie I. Povolotkaiia, scenariu M. Sadkoviici și A. Cervinskii), „Drăcușorii roșii“ (regizor E. Keosian), „Pe gheața subțire“, după romanul lui G. Brianșev, în regia lui D. Viatic-Berejnih și altele.

Saga despre patru frați

Filmul „Nimeni n-a vrut să moară“, producție a studioului din Vilnius, este obiectul unor ample discuții și analize, în care, însă, nu se ciocnesc păreri contradictorii. Opera tinărului regizor Vitautas Zalakiavicius a fost salutăată unanim ca o incontestabilă reușită a cinematografiei sovietice.

Filmul ne întoarce cu aproape două decenii în urmă, în Lituania perioadei imediat postbelice, când bande naționaliste alcătuite din foști polițiști, ofițeri și chiar înarmați pînă în dinți, bintuiau satele, ucigîndu-i mișelește pe cei ce sprijineau puterea sovietică.

O astfel de victimă este bătrînul țaran Lokis, președintele sovietului local, ucis în chip laș chiar în prima scenă a filmului de un glonte banditesc tras în ceață. Tensiunea dramatică se instalează astfel de la început și însoțește evenimentele pînă la deznodămîntul lor final.

Moartea bătrînului — al cincilea președinte omorît de bandiți în satul lituanian prins în obiectivul filmului — îi adună pe cei patru fii ai lui pe care profesiile i-au risipit în diferite localități. Bronius, Donatas, Mikolas și Jaunis nu seamănă deloc între ei, nici în dragoste, nici în ură, dar au totuși o trăsătură comună care îi unește și îi solidarizează: fidelitatea față de pămîntul pe care s-au născut, față de puterea sovietică și de partid, față de ei înșiși. Frații Lokis știu să supună acestei trăsături dominante tot restul, ceea ce îi face tari, chiar dacă ar fi să plătească cu un preț capital — viața — această forță.

Veniți în sat pentru a-și înmormînta tatăl, ei rămîn acolo, organizează un detașament de autoapărare, îi prind și îi pedepsesc pe bandiți, restabilind pacea și dreptatea plătite cu sînge (în această luptă moare Donatas).

S-a scris despre Vitautas Zalakiavicius, care semnează și scenariul, că se vedește în acest film nu numai un artist interesant și autentic. El îi silește pe spectatori — în ciuda diversității de gusturi și concepții — să recunoască filmul lui drept un eveniment cinematografic.

Secretul acestui succes constă în primul rînd în perfecta cunoaștere a eroilor săi, a satului lituanian, a conflictelor puternice care l-au zguduit atunci. În al doilea rînd, în măiestria compoziției, în forța poe-

tică cu care sînt compuse figurile eroilor principali, și în special ale fraților Lokis.

O mare contribuție la reușita filmului o are și meza lui Jonas Gričius, operatorul lui „Hamlet“. Și în „Nimeni n-a vrut să moară“, Gričius rămîne credincios principiilor sale. El filmează oamenii și natura sobru, laconic, dar în același timp cu o uriașă expresivitate. În mîinile lui camera de luat vederi devine un ochi al sufletului regizorului, ajutîndu-l să dezvăluie esența evenimentelor întîmplăte printr-un sondaj psihologic de mare finețe și adîncime.

Recenziile apărute în presa sovietică acordă spații mari interpretării actoresce, despre care se scrie că e perfectă. D. Banionis, B. Oia, R. Adamaitis, Via Artmane și alții se încadrează înapoișabil în intențiile regizorului și scenaristului, materializîndu-le.

TEATRU

Pe scenă: un singur actor

Spectacolele cu un singur actor completează peisajul teatral modern. La noi D. Furdul susține piesa-monolog „Jurnalul unui nebun“. La Moscova, regretatul Nikolai Mordvinov a realizat la începutul acestui an un emoționant spectacol-monolog cu tragedia „Othello“, iar tinărul V. Reșter a abordat de unul singur o altă capodoperă shakespeariană, „Hamlet“.

De curînd o încercare similară a fost făcută de o femeie, actrița sovietică Anna Piriatskaia. În sala de concerte „Poezia“ din Moscova, ea joacă — în sensul cel mai deplin al cuvîntului — în spectacolul „A avea și a nu avea“, după Hemingway. Un spectacol ea oricare altul, cu intrigă, culminație și deznodămînt, cu elemente de decor, cu ilustrație muzicală.

Cum se petrec lucrurile pe scenă? O femeie îmbrăcată în uniformă maro (scurtă, pantaloni, cizme) și cu bluză roșcată pe dedesubt, domină întregul spațiu scenic. Alegerea culorilor vestimentare nu este întîmplătoare, după cum nu e întîmplător nici ecranul-fundal, de un galben intens, ocupat în întregime de un singur nume: „Florida“. Sînt culorile sudului, calorile arșiței, ale pirjotului soarelui de miazăzi.

Femeia are o tunsoare scurtă, față deschisă, energetică, vocea joasă și profundă. Din cînd în cînd ea se întoarce către ecran, spre a marca sfîrșitul unui episod. Dar chiar și fără acest gest spectatori tot ar înțelege. Atrăși în ritmul nervos, încordat al relatării scenice, ei preiau destinele eroilor, participînd intens la tot ce li se întîmplă.

Publicul este alături de taciturnul și delicatul Harry Morgan. Îl compătîmește pe veșnic copleșitul de nevoi Albert. Urmărește încordat traiectoria sufletescă a blondei Marie, admirată de Harry și disprețuită de ceilalți. Se intristează de pustiu sufletesc al mereu beatului scriitor Gordon și de drama nebunului Spellman — singurul fericit în mijlocul atîtor dureri și infringeri.

Recreînd destinele acestor personaje afit de diferite, împletindu-le în seranificația lor, actrița Anna Piriatskaia subliniază cu limpezime ideea, sensul social al cărții: orînduirea socială în care unii au tot și alții nimic distruge însăși posibilitatea fericirii. Actrița reușește performanța, călduros apreciată de spectatori, de a reda forța eminentă virilă a prozei lui Hemingway.

ESTRADA

Salvatore Adamo — „antiidol“

Cinci milioane de discuri vîndute, Belgia cîntîndu-și cîntărețul ca pe o „minune“, Parisul aplaudîndu-l timp de o lună pe scena „sanctuarului“ estradei, „Olympia“ — iată pe scurt cariera tinărului de 23 de ani scund și slăbuț, pe nume Salvatore Adamo.

Dar cu numai un an și jumătate în urmă nimeni nu-l cunoștea. Chiar și în orașelul lui minier, Jemappes, inima Valoniei belgiene, nu era decît un băiețandru care terminase școala și visa să lucreze. E adevărat că mai compunea și cîntece, pe care le interpreta acompaniîndu-se la gitară. Dar numai în cercul prietenilor. Și deodată — glorie europeană!

Drumul lui Adamo spre recunoaștere și succes n-a fost presărat de trandafiri. Nimeni n-a prezis un viitor strălucit acestui fiu de muncitor emigrant. Tatăl lui, pietrarul șomer sicilian Antonio Adamo, a părăsit îndată după război satul natal și, în căutare de lucru, s-a stabilit în Belgia ca miner. La cei 3 ani ai lui, Salvatore era cel mai mare dintre copii. Copilăria și-a petrecut-o printre alți fii de mineri.

Odată, în orașelul învecinat Mons, firma producătoare de săpun „Monsavon“ a organizat împreună cu „Radio-Luxemburg“ șaisprezecimea de finală a unui concurs de reclană pentru amatori. Juriul îl constituiau înșiși spectatori, ale căror aplauze, înregistrate întocmai de aparate de precizie, apreciau evoluția cîntăreților. Prietenii l-au îndemnat pe Adamo să concureze și el. Băiatul a cîntat un singur cîntec, dar spectatori l-au aplaudat așa de tare încît aparatul de înregistrat abia mai prindea să marcheze. Rezultatul: 158 de puncte, mai mult decît la oricare alt concurent.

După aceea a avut loc semifinala la Orléans, apoi finala la cinematograful „Métropole“ din Paris, unde Charles Aznavour, invitat special, i-a înminat lui Salvatore Adamo premiul I: un cec de zece mii de franci. Suma era bunicică, dar Salvatore și tatăl lui, care-și însoțise băiatul în capitala Franței, au petrecut noaptea triumfală în sala de așteptare a gării: bani peșin nu aveau.

În numai cîteva luni, Salvatore Adamo a obținut ceea ce ațiția „idoli“ puternic susținuți de concerenele de discuri, n-au putut obține decît în mulți ani.

Acest succes neobișnuit al tinărului cîntăreț și compozitor anonim i-a pus pe gînduri pe specialiști. Ce s-a întîmplat? se întrebă ei. Cum se face că niște banale valsuri, tangouri, romante i-au putut cuceri pe tineri, după asaltul dezlîntuit al „idolilor“ ye-ye-ului? Răspunsurile sînt diferite dar converg asupra explicației sociale a acestui fenomen. „Adamo — scrie revista „Constellation“ — cîntă despre ceva nou într-o limbă nouă, în limba periferiilor muncitorești, devenind mesagerul muzical al copiilor de muncitori. Admiratorii lui aparțin aproape aceluiași tip — sînt tineri din popor, care au găsit în Salvatore Adamo pe cîntărețul lor“.

L. Nikolaev

Solistă la 10 ani

Ansamblul gruzin de estradă „Rero“ are o solistă de numai 10 ani! Irma Sohadze, căci așa o cheamă pe mica vedetă, este elevă în clasa a III-a la o școală din Tbilisi. O elevă frunțasă, tînem să precizăm, succesele muzicale n-au amețit-o și nu o împiedică să-și exercite obligația de bază — aceea de a învăța.

Irma Sohadze pe scenă

În ciuda vîrstei ei, Irma are o carieră de cîntăreată, pe care n-am exagera numînd-o îndelungată: cinci ani. Deci jumătate din mica-i viață fetița a consacrat-o scenei. Irma, care cîntă în optsprezece limbi, are un repertoriu foarte vast. Dar dintre toate cîntecele cel mai mult îi plac cele italiene și engleze. Ea cunoaște la perfecție întregul repertoriu al popularilor interpreți italieni Domenico Modugno, Rita Pavone, Claudio Villa, Roberto Loretti.

Trebuie spus că Irma nu face studii muzicale de specialitate. Ea urmează cursurile unei școli de cultură generală și ia concurentent lecții de pian. În afara excepționalelor calități muzicale, cu care este înzestrată, e un copil ca oricare altul. Îi place foarte mult să se joace cu păpușile și să deseneze.

Irma își pregătește singură programul. Ea învață cîntecele cu ajutorul magnetofonului, ascultîndu-le de cîteva ori. Are o memorie fenomenală.

Specialiștii gruzini, care o urmăresc atent pe mica solistă, constată că vocea i se îmbunătățește și devine mai joasă, anunțînd un alto plin și catifelat.

arta

OCEANOGRAFIE

Dezvăluind
secretele lui Neptun

● Cine pe cine și cit mănincă? ● Monștri hidoși și la-
comi. ● Văile cu nervuri. ● Pronosticuri meteorologice.

În oceanul mondial trăiesc aproximativ 200.000 de specii de organisme. Viața există până și în cele mai adânci depresiuni subacvatice. Organismele vii din această lume mai puțin cunoscută poartă, firește, pecele condițiilor înconjurătoare. În ultima

necesare toate aceste studii? Specialiștii au răspunsul gata pregătit: studiul productivității biologice a oceanului este în primul rând necesar pentru pronosticarea pescuitului marin. Iată cum. Oceanologii au stabilit că acolo unde s-au acumulat

Pe urmele comorilor subacvatice

vreme s-a stabilit că depresiunile cu adâncimi până la 10—11 kilometri au fost populate mai târziu decât straturile superioare ale oceanului. Așa se explică faptul că acolo se întâlnesc forme de viață mai tinere.

Primul „strat” de viață în ocean este alcătuit din fitoplancton — alge unicelulare minuscule care trăiesc pe suprafața apei numai în locurile unde pătrund razele Soarelui. Algele acestea au o însușire uimitoare, ele se înmulțesc prin diviziune o dată în 24 de ore. S-ar părea, de aceea, că suprafața oceanului trebuie să fie acoperită în întregime cu alge, întocmai ca o stradă pavată cu pietre. Dar lucrurile nu stau tocmai așa. Fitoplanctonul are un dușman înveterat, zooplanctonul, care îl „devorează” cu multă plăcere.

Zooplanctonul, dispus la subsolul oceanului — dacă socotim că fitoplanctonul ocupă parterul — se compune din mii de varietăți de mici monștri. Pe cei mai mulți, specialiștii îi pot vedea numai la microscop. Creindu-și, natura s-a dovedit pe cit de inventivă, pe atât de crudă. Nici fantazia cea mai îndrăzneală nu ar putea inventa ceva asemănător: păianjeni cu câte 40 de picioare, viormi și răcușori hidoși și alte ființe tot atât de neatractive care înghit cu lăcomie fitoplanctonul, dar ele însele nu se înmulțesc decât o dată pe an.

După această sumară cunoștință cu lumea bizară a oceanelor e necesară o precizare: în ultimii ani ea a început să devină tot mai cunoscută datorită vastului complex de lucrări efectuate de specialiști în diferite regiuni ale globului. Peste puțin timp cercetările și concluziile în acest domeniu vor prilejui interesante debateri în cadrul Congresului internațional al oceanologilor ce se va deschide la 30 mai la Moscova.

Oceanologi din toate colțurile lumii vor prezenta de la tribuna congresului cinci sute de referate. Dintre acestea 150 vor fi ale oamenilor de știință sovietici. În Uniunea Sovietică sînt bine cunoscute cercetările efectuate mai ales de două colective de la institutul de specialitate, în frunte cu Lev Zenkevici și Veniamin Bogorov, membri corespondenți ai Academiei de Științe a U.R.S.S. Vorbind despre esența lucrărilor profesorului Bogorov, un corespondent al Agenției de presă „Novosti” o formula astfel: „Cine pe cine și cit mănincă”. Și pe bună dreptate. Căci V. Bogorov a izbutit să determine raporturile cantitative și de nutriție dintre locuitorii oceanului mondial. După aprecierile savantului, zooplanctonul ar reprezenta două treimi din masa vie a oceanului. La rîndul său, el servește drept hrană peștilor.

Dar vă veți întreba poate, pentru ce sînt

cantități mari de zooplancton, se adună cantități mari și de pește, iar zooplanctonul la rîndul lui „paște” acolo unde fitoplanctonul se găsește din abundență. Despre toate acestea și multe altele se va discuta în cadrul secției „Oceanul și viața” a congresului.

Desigur, aceasta nu va fi unica secție a forului internațional al oceanologilor. Să facem cunoștință pe scurt și cu altele. „Geologia marină” se ocupă, după cum o spune de altfel și titlul, cu solul oceanului planetar. Din acest punct de vedere atenția specialiștilor este ațintită mai ales asupra Oceanului Pacific. Pe țărmul acestei vaste întinderi de apă peste 20 de țări ale lumii își construiesc orașe, de la el își trimit flota în larg, din el adună cantități mari de pește. Și pentru că viața oamenilor de aici este în mare măsură legată de pescuit și navigație, ei trebuie să știe în fiecare clipă cum îi va întâmpina oceanul, cu ce îi amenință, ce „surprize” le pregătește.

Nici o problemă mai importantă nu poate fi soluționată la ora actuală fără o hartă a reliefului fundului Oceanului Pacific. În lipsa ei nu poate fi cunoscută structura scoarței pămîntului de sub ocean, nu pot fi știuți curenții, așa cum nu poate fi aflată distribuția precipitațiilor și studiate fenomenele fizice din stratul de apă. Cercetarea Oceanului Pacific a început în 1957 în cadrul programului Anului geofizic internațional. La această vastă acțiune au luat parte zeci de expediții organizate de U.R.S.S., S.U.A., Japonia, Canada, Anglia. Dar numai două din aceste state — U.R.S.S. și S.U.A. — s-au încumetat să alcătuiască hărți ale reliefului de fund al oceanului.

Harta sovietică „Relieful fundului Oceanului Pacific” se remarcă prin interpretarea științifică a bogatului material adunat de oceanologi. Despre însemnătatea ei practică și științifică vom spune doar că, cu ajutorul ei, geologia va face un pas important în înțelegerea structurii Pămîntului, în descoperirea unor zăcăminte utile noi și, poate, nemaiîntîlnite. Noun hartă este necesară în egală măsură geologilor ca și geofizicienilor, hidrologilor, navigatorilor etc. Dată fiind importanța ei științifică și practică, autorii hărții au fost propuși pentru Premiul Lenin. De altfel oceanologii din toate colțurile lumii o recunosc ca cea mai bună hartă a Oceanului Pacific. Și ca să încheiem cu Pacificul menționăm numai că peste puțin timp va vedea lumina tiparului o monografie în șapte volume cuprinzând date despre geologia, chimia, fizica și biologia acestui imens ocean. Lucrarea a fost realizată de Institutul de oceanografie al Academiei de Științe a U.R.S.S.

În cadrul altei secții a apropiatului congres — „Oceanul Indian și Antartica” —

cele mai multe discuții se vor purta, probabil, în jurul referatului specialistului sovietic Gleb Udintev despre rezultatele de-a dreptul senzaționale, după aprecierile specialiștilor, dobîndite de el în studierea văilor cu „nervuri” ale Oceanului Indian. Nu de mult oamenii de știință au stabilit că în toate oceanele lumii există șiruri muntoase care „îmbrățișează” întregul glob pămîntesc. De-a lungul creștelor acestor munți se întind defilee adînci. Acestea sînt văile cu „nervuri”. Pe uscat grosimea scoarței pînă la manta superioară a Pămîntului este de aproape 30 kilometri pe cînd în ocean, de numai 5—6 kilometri. Cercetările seismice au arătat că în unele din aceste văgăuni scoarța terestră este și mai subțire, nedepășind doi kilometri. Iată de ce se poate presupune că văile cu „nervuri”, a căror adîncime este pe alocuri mai mare decît grosimea scoarței terestre în zona respectivă, trebuie să pătrundă pînă în manta. În aceste zone căldura care vine din adîncurile Pămîntului ca o consecință a dezintegrării radioactive este de 6—7 ori mai înaltă decît în alte sectoare ale fundului marin.

În sfîrșit, secția „Oceanul și atmosfera” va dezbate cîteva probleme importante ale geofizicii moderne. Atmosfera determină, de pildă, acumulările de căldură în ocean. De densitatea învelișului de nori depinde cantitatea de căldură solară care ajunge pînă la suprafața apei, prin urmare și încălzirea și răcirca apei. Oceanul, la rîndul său, își exercită influența asupra atmosferei dîndu-i umezeală și căldură. Or, această influență ascunde cauza fizică a schimbării timpului pe perioade lungi. Aprofundînd aceste fenomene, specialiștii vor învăța, poate, să alcătuiască pronosticuri mai sigure chiar și pentru perioade mari.

Nu vom continua cu prezentarea tuturor secțiilor congresului. Spațiul nu ne permite. Ne oprim aici dar nu înainte de a înșirui cîteva nume de savanți iluștri a căror participare la forumul oceanologilor este așteptată cu interes. Este vorba de francezul Jean Yves Cousteau, de americanii Walter Munk și Henry Stommel și de mulți alții.

— Azi la proclivă am învățat despre motoare cu ardere internă.

ELECTRONICĂ

Miniaturi, miniaturi...

Deși s-au construit mașini de calculat electronice care încap într-un gramantă, majoritatea lor continuă să aibă dimensiunile unui dulap, ceea ce le imobilizează la locul montării. Or, tendința actuală este de a realiza aparatură cit mai mică și ușor transportabilă. De unde să începem? s-au întrebă specialiștii. Neputînd reduce numărul elementelor de construcție au căutat să le miniaturizeze și mai mult, înlocuind cristalele de semiconductori — și așa minuscule — printr-o peliculă extrem de fină.

Un prim succes a fost dobîndit la Institutul de cristalografie de pe lângă Academia de Științe a U.R.S.S., care a reușit să fabrice pelicule de antimoniură de indiu — o combinație a antimoniului cu elementul rar denumit indiu.

La început s-a încercat procedul obișnuit: creuzetul cu substanță a fost așezat într-o cameră cu vid și încălzit. Vaporii obținuți astfel trebuiau să se depună pe o suprafață rece sub forma unei pelicule fine care să se desprindă ușor. Dar noua combinație nu a vrut să respecte aceste reguli. Explicația rezidă în faptul că vitezele de evaporare ale celor două elemente constitutive sînt prea diferite. Echilibrul nu a putut fi restabilit nici prin încălzirea lor în creuzete separate la temperaturi diferite, nici prin modificarea temperaturii suprafețelor de condensare. Concluzia? Elementele trebuiau amestecate dinainte în proporția dorită. Dar cum? Soluția cea mai simplă se dovedește totdeauna și cea mai eficientă. Un șurub fără sfîrșit, ca la banala mașină de tocat carne, cu vitează reglabilă, a dat „mașina de amestecat” ideală.

Interesant este și controlul calității acestor pelicule de semiconductori. Fasciculele de electroni produse de un accelerator „palpează” structura lor cristalină detectînd imediat orice deviere de la normă. Iar examinarea curenților din peliculă permite să se „numere” atomii din interiorul

Știința

ei și deci să i se determine cu precizie compoziția chimică.

„Peliculele cristaline” obținute pe această cale nu au decât o miime de milimetru grosime și în multe privințe sînt superioare tuturor celor cunoscute pînă acum. Se pare că ele vor iniția o revoluție în construcția aparatelor electronice.

ANCHETE

Cele șapte minuni
ale lumii
contemporane

Vă mai amintiți de cele șapte minuni ale lumii antice? Grădinile suspendate ale Semiramidei din Babilon (clădite de fapt sub regele Nabucodonosor, în jurul anului 600 î. e. n.), altarul lui Zeus din templul Olimpiei (circa 450 î. e. n.), templul zeiței Artemis (Diana) din Ephesus (356 î. e. n.), monumentul funerar al regelui Mausolos din Heliokarnas (mijlocul secolului IV î. e. n.), farul de pe insula Pharos, din apropierea Alexandriei (circa 300 î. e. n.), colosul din Rhodos (224 î. e. n.) și — singura „minune” păstrată pînă astăzi — piramidele de la Gizeh, de lângă Cairo (secolul III î. e. n.)

O recentă anchetă întreprinsă de o revistă de specialitate s-a adresat citorva personalități ale vieții științifice din diferite țări, întrebîndu-le care sînt, după părerea lor, cele șapte minuni ale lumii contemporane în domeniul științei și tehnicii. Iată cîteva din răspunsurile primite.

Prof. A. Mihailov, directorul observatorului Pulkovo (Leningrad):

- 1) Radioul;
- 2) Televiziunea;
- 3) Transportul aerian modern;
- 4) Electronica și derivatele ei;
- 5) Energia atomică și folosirea ei în scopuri pașnice;
- 6) Cosmonautica;
- 7) Antibioticele.

Prof. Dr. G. Hägg, de la universitatea din Uppsala (Suedia):

- 1) Teoria relativității;
- 2) Teoria cuantelor și importanța ei pentru cunoașterea structurii materiei;
- 3) Descoperirea biologiei moleculare;
- 4) Utilizarea practică a energiei atomice;
- 5) Descoperirea tehnicii cosmonautice;
- 6) Electronica și utilizarea ei în transmisiuni radio și T.V., precum și în prelucrarea datelor;
- 7) Recunoașterea importanței colaborării internaționale în domeniul științific.

Prof. A. I. Oparin, Moscova:

După părerea mea, călătoriile cosmice — începînd cu sateliții artificiali și sfîrșind cu ieșirea omului din navă în spațiul interplanetar — constituie cea mai mare minune contemporană a științei și tehnicii.

OPTICĂ

Lumina ia turnăuțele

Pină acum ciția ani s-a existat în fizică o lege care spunea că lumina se propagă în linie dreaptă. Într-o bună zi s-a constatat însă că ea poate să urmeze și o traiectorie curbilinie: dacă se așază o lampă la capătul unei baghete subțiri de sticlă, se observă că pe la capătul opus iese un fascicul luminos, chiar dacă bagheta este îndoită. La început fenomenul a părut doar amuzant, bun pentru a trea efecte de umbră și lumini multicolore. Oamenilor de știință nu le-a trebuit însă mult timp, ca să-și dea seama de importanța lui și să-lăzască conductorii elastici de lumină și imagini ocupă primul loc în cercetările din optică. Electronica, aviația, astronautica, metalurgia, medicina speră să folosească tuburi suple sau rigide constituite din cîteva mii de fibre transparente. Acestea pot aduce servicii imense ori de cîte ori lampa este nedorită, cînd se cere o lumină rece, cînd privirea trebuie să pătrundă în locuri greu accesibile și în multe alte împrejurări.

Principiile care urmează să fie respectate la fabricarea unui conductor de lumină sînt relativ simple. O baghetă transparentă cu un indice de refracție mare trebuie să se găsească într-un mediu cu indicele de refracție mai redus. În acest caz raza luminoasă nu iese din conductor, ci se lovește de înveliș, și se reflectă în întregime îndreptîndu-se către peretele opus, care, la rîndul lui, o trimite mai departe. Astfel raza luminoasă parcurge un drum

Toamna trecută, la expoziția de la Moscova, conductorii de sticlă au luat forma unui candelabru

în zig-zag și după 1 500, 2 000 sau chiar 100 000 de reflectări ajunge la capătul fibrei.

În practică, fiecare fibră dintr-un conductor se compune dintr-un miez acoperit cu un strat subțire din aceeași substanță, dar avînd un indice de refracție mai mic. Variînd acești indici, care depind de densitatea sticlei, se obțin conductori cu diverse proprietăți optice. Lucrurile nu sînt chiar simple, căci de multe ori trebuie satisfăcute exigențe tehnice contradictorii: o anumită viscozitate a sticlei, pentru ca să poată fi trasă; evitarea incompatibilității chimice dintre miez și înveliș care ar împiedica reflexia totală; coeficienți de dilatare foarte apropiați pentru ambele materiale, căci altfel diferențele de temperatură fac învelișul să crape.

În afara acestor reguli generale, producția fibrelor optice are de înfruntat încă o sumă de greutăți rezultate din condițiile particulare în care va fi folosit conductorul. Astfel, este mult mai ușor să se fabrice fibre groase, dar în acest caz conductorul nu va mai fi capabil să transmită imagini, căci obiectul și reproducerea lui trebuie descompuse în nenumărate puncte minuscule. Fidelitatea imaginii depinzînd deci de finețea fibrelor, este de dorit ca diametrul acestora să varieze între 6 și 50 mii de milimetru. Invelișul trebuie să fie și el cît mai subțire, căci deși este indispensabil reflectării, în fapt nu servește la transmiterea imaginilor, reducînd chiar luminozitatea. Astăzi grosimea învelișului a ajuns să nu depășească o miime de milimetru.

Pierderile de luminozitate sînt desigur inevitabile, în așa fel încît deocamdată nu se poate realiza un randament de peste 60 la sută pentru un conductor de lumină elastic, lung de 30—40 cm. Lungimea maximă posibilă este de trei metri. Aceste limitări nu se opun însă utilizării generalizate a fibrelor optice în toate domeniile care le solicită. Problema cea mai arzătoare rămîne costul lor ridicat.

Specialiștii nu se lasă însă intimidată: ei au și realizat cerane din tuburi catodice, conductori rigizi de imagini pentru industrie, endoscoape pentru medicină. Metalurgiz, aviația, fotografia și cinematografia își așteaptă rîndul.

fesii, în care această posibilitate a organului nostru vizual se transformă în necesitate. Pentru reprezentanții acestor profesii — de exemplu arhitecți și criminaliști, farmaciști și tipografi, chimiști și textiliști — la Institutul de metrologie „Mendeleev” din Leningrad a fost întocmit un atlas al colorilor.

Colectivul laboratorului de colorimetrie al acestui institut a „desfăcut” fiecare culoare în 18—20 de nuanțe, incluzînd în atlas peste 500 000 de nuanțe. Se prevede ca într-o ediție ulterioară gama cromatică a atlasului să se extindă pînă la un milion de nuanțe. Fiecare va primi, firește, un nume, pentru ca cei ce le folosesc să nu se rătăcescă în oceanul de culori.

Ne-am născut într-un vulcan ?

O atmosferă îmbicsită de metan, bioxid de carbon și hidrogen. Puternice radiații determinate de dezintegrarea elementelor radioactive. Vulcani în plină activitate și furtuni sălbatice. Pămîntul, lipsit probabil

de nucleu și de cîmp magnetic, era expus bombardamentului particulelor cosmice.

Cam așa arăta planeta noastră acum patru miliarde de ani. Un adevărat laborator, abundînd în surse de energie pentru stimularea reacțiilor chimice. Iar una dintre aceste reacții a avut drept rezultat nașterea materiei vii.

Ce l-a făcut pe profesorul S. Fox, de la Institutul de evoluție moleculară din Miami, să emită senzaționala ipoteză că materia vie s-a născut în craterele vulcanilor? Pe parcursul experiențelor prin care a urmărit să reproducă condițiile ce au dus la apariția vieții pe Pămînt — relatează revista sovietică „Znanie-Sila” — savantul a remarcat că cele mai favorabile acestui proces se desfășoară la temperaturi între 100 și 170 de grade. Adică la temperaturile din apropierea centrelor vulcanice. Mai mult, profesorul Fox a comunicat că, imitînd în laborator o etapă a proceselor de acum cîteva miliarde de ani, el a introdus în lavă fierbinte un amestec de aminoacizi obținuți pe cale sintetică. La 170 de grade aminoacizii au format substanțe proteiforme, avînd caracteristici similare cu ale proteinelor. Ele amintesc bacteriile sau algele monocelulare.

Ipoteza profesorului Fox a cîștigat adepți, dar mult mai numeroși sînt biochimii care consideră că nu aceste substanțe proteiforme sînt strămoșii organismelor celulare. Deci susținătorii teoriei că viața a luat naștere la suprafața oceanului planetar nu se dau bătufi.

BIOFIZICA

Al șaselea simț

S-a mai scris despre uimitoarea însușire a unor viețuitoare ca delfinii sau liilecii care, în deplină obscuritate, sînt capabile prin mijlocirea „ecolocației” să distingă, să evite sau să se îndrepte spre un obiect sau altul aflat în calea lor. Dar iată că oamenii de știință susțin că și ființa umană ar dispune de însușiri asemănătoare. Nu de mult, doi cercetători care s-au ocupat de problema au reușit să măsoare ecoacuitatea a patru oameni, avînd vîrste între 20 și 30 de ani, cu toții lipsiți de vedere de mai bine de cinci ani.

Cum s-a desfășurat experiența? Subiecții au fost instalați într-o cameră izolată de exterior, la unul sau doi metri distanță de un disc de aproximativ douăzeci de centimetri care, fără zgomot și potrivit voinței operatorului putea fi înlocuit cu un altul, a cărui suprafață era cu 10 la sută superioară discului precedent. Cele patru persoane infirme au reușit să cons-

tate înlocuirea discurilor, deși ea nu a fost însoțită de nici un zgomot perceptibil. Cercetătorii care au efectuat experiența sînt de părere că urechea umană este capabilă să detecteze variațiile de intensitate ale ecoului și că tocmai aceste variații sînt acelea care fac posibilă înregistrarea unui schimb de obiecte în obscuritate.

Interesul trezit în lumea oamenilor de știință de rezultatele obținute a fost cu ațit mai mare, cu cît este pentru prima oară cînd un astfel de sistem este pus în evidență la om. S-au făcut chiar și unele anticipații. De pildă, de ce n-ar fi posibil ca incomodul echipament care-i ajută pe cei lipsiți de vedere să evite obstacolele din mediul înconjurător sau să sesizeze neregularitățile terenului să fie înlocuit cu o riguroasă educare care să-i învețe pe orbi cum să amelioreze performanțele propriului sistem de ecolocație în așa fel, încît să devină capabili să înregistreze pe o rază de 1—2 metri piedicile ce s-ar ivi?

Cercetările continuă, căci oamenii de știință sînt acum curioși să afle dacă orbii sînt capabili să deosebească, fără a le palpa, un obiect rotund de unul triunghiular sau de un pătrat cu o suprafață echivalentă, un obiect din metal de unul din plastic sau de o țesătură etc., etc. Pe scurt, ei se străduiesc să descopere, prin mijlocirea ecolocației, pragul minim de percepție a variațiilor. Autorii acestei noi serii de experiențe au făcut cîteva încercări și cu voluntari cu vederea normală, cărora li s-au legat ochii. Rezultatele s-au dovedit a fi identice, așa că fenomenul pare a fi general: datorită acestui sistem, orice om poate să se conducă sau să detecteze obiectele din jur.

MATEMATICĂ DISTRACTIVĂ

Știți să socotiți pînă la 100 ?

Dacă vi se pare cumva că a scrie numărul o sută cu doi zero și cifra unu este banal sau admisibil numai în cazuri de mare grabă, poate că sînteți gata să socotiți atractivă utilizarea tuturor cifrelor (în afară de zero) în felul următor:

$$91 + \frac{5742}{658}$$

Recent s-a publicat un complex de exerciții cu socoteli pînă la o sută care dovedește cît de mult se pot complica, pentru amuzament și eventual pentru relaxare, niște operații pe care le credeam învățate o dată pentru totdeauna în primele clase de școală elementară.

Impunîndu-ne să scriem numărul 100 cu cele nouă cifre, sub forma unui număr întreg însoțit de o fracție, putem găsi, se pare, unsprezece moduri diferite de a o face, inclusiv cel citat.

După cum sîntem invitați să scriem tot numărul 100 utilizînd din nou toate cifrele în afară de zero, dar sub altă formă. Cele nouă cifre sînt date în ordinea firească:

$$1\ 2\ 3\ 4\ 5\ 6\ 7\ 8\ 9$$

Exercițiul constă în a intercala paranteze și semne de operații, în așa fel ca rezultatul să fie o sută, de pildă:

$$-(1 \times 2) - 3 - 4 - 5 + (6 \times 7) + (8 \cdot 9) = 100$$

Vă atragem, însă, atenția că este cea mai proastă combinație, dat fiindcă face să intervină cel mai mare număr de semne: cincisprezece. Avînd în vedere mulțimea soluțiilor posibile, se recomandă utilizarea unui număr cît mai mic de semne.

Într-adevăr, numărul 100 poate fi obținut mai economic cu de patru ori aceeași cifră:

$$(5 + 5) \times (5 + 5) = 100$$

Deși poate că-i mai interesant de a-l obține cu patru de 7, folosind de două ori 0. Oricum, succesiunea semnelor e mai originală.

Posibilitățile cifrelor utilizate toate o singură dată sînt uimitoare. Numărul

$$51249876$$

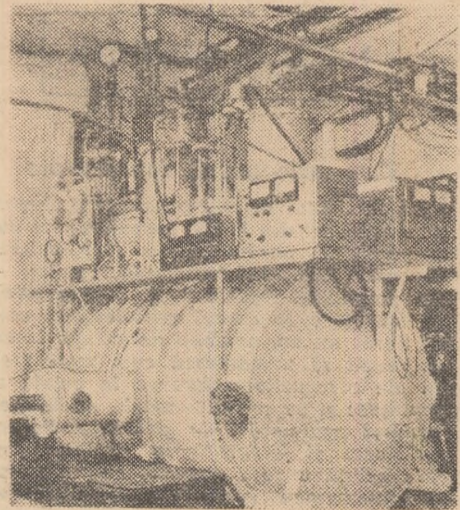
le conține pe toate în afară de 3. Dacă-l înmulțim cu 3 avem:

$$51249876 \times 3 = 153749628.$$

Numărul astfel obținut le conține pe toate o singură dată. Și la fel se întîmplă cu 9:

$$16583742 \times 9 = 149253678$$

În sfîrșit, cele nouă cifre pot fi aranjate în două numere divizibile unul prin altul. De pildă, 13458 divizat prin 6729 dă 2. Încercați să găsiți singuri grupele de cifre care prin diviziune să dea trei, patru, cinci, șase, șapte, opt și nouă.

Din cînd în cînd în această complicată instalație licărește o stea

rea „stelor pămîntene” a plasmei, și au soluționat totodată două dintre cele mai complicate probleme ale fizicii termonucleare: obținerea cîmpurilor magnetice de mare intensitate și a vidului apropiat de cel cosmic. În plus, dispozitivul savanților ucraineni are meritul de a fi mai puțin costisitor, dar și mai puternic decît cele experimentate pînă acum. Cîmpul lui magnetic are enorma intensitate de 105 000 oerstezi. Instalația engleză „Phoenix”, considerată pînă nu de mult cea mai puternică, formează un cîmp magnetic de 45 000 oerstezi.

Dintre sute de nuanțe...

Negrul nu e totdeauna negru și nici albul alb. Ca să nu mai vorbim de alte culori, pe care le împărțim cu ușurință în cîteva nuanțe. Dar de aici și pînă la un milion de nuanțe ale colorilor curcubeului e o cale destul de lungă...

Ochiul omenesc poate să distingă cîteva sute de mii de nuanțe. Există, însă, pro-

Poșta medicului

SP. SCURTU — com. Tomșani, raionul Horez — Argeș: 1) Pentru depistarea stărilor precanceroase se desfășoară în prezent o vastă campanie pe plan sanitar, în care s-a prevăzut obligativitatea examenului oncologic periodic. Sîntem convingeți că nu va trece mult timp și acest ne-crușător flagel — cum îl numiți dv — va fi făcut inofensiv. 2) Între crizele de astm vă recomandăm Trecid, 6-9 comprimate pe zi.

MATILDA S. București: 1) Dacă nu puteți renunța cu desăvîrșire la această „operație“ casnică, trebuie să purtați în mod obligatoriu mănuși protectoare din cauciuc subțire, deoarece detergenții irită pielea după un contact mai îndelungat. 2) Aplicați peste unghiile dezlipite o pastă cu sulfura de bariu.

ANDREI GEORGETA — Nehoiu, reg. Ploiești: 1) Este vorba într-adevăr de o disfuncție ovariană, care necesită consultarea unui endocrinolog. Vă sfătuim să vă căsătoriți, căsnicia fiind de foarte multe ori „remediul“ cel mai eficace. Acad. Milcu arată că în aceste forme de virilism ovarian, administrarea de 10 mg prednisolon zilnic, timp de cel puțin șapte luni, duce la o scădere moderată a pilozității și chiar la normalizarea menstruelor. Firește, tratamentul trebuie condus de către un medic specialist. 2) Părul de pe față se epilează radical prin electrocoagulare cu un ac fin, cu distrugerea a 150-200 de peri, în ședințe spațiate la 10 zile. 3) Am publicat un articol despre tulburările ciclului menstrual.

S. ELENA — Timișoara: Este vorba probabil de o stenoză esofagiană pentru care este cazul să vă adresați fie unui radiolog pentru a vă face un tranzit baritat, fie unui specialist otorinolaringolog pentru o esofagoscopie. Abia după ce se va preciza diagnosticul se poate defini tratamentul pe care să-l urmați. Vă rugăm să veniți.

OPREAN N. — Arad: Din relatările dv., cam sumare, conchidem că suferiți de o urticarie. Împotriva mâncărimii vă recomandăm o pudră cu hidrocortizon după formula: Hidrocortizon 250 mg, Talc, Oxid de zinc, Glicerină cite 5 g, Apă 25 g. Rezultate bune dau și injecțiile intravenoase cu clorură de calciu, fiole de 10 ml din soluția 10%. De asemenea, urmați o cură de Nilfan, 2-3 tablete pe zi.

JEAN — JUNIOR — Timișoara: Adresați-vă în scris Spitalului de traumatologie, chirurgie plastică și reparatorie din București, str. Arh. Mincu 7, anexind eventual și o fotografie a minii traumatizate.

NINEL — București: La fel ca și alți corespondenți, vă creați „probleme“ care de fapt nu există, cel puțin sub forma gravă pe care o bănuți dv. Căutați să desfășurați o activitate fizică mai intensă, mai ales în aer liber, faceți sport. Vă mai recomandăm zilnic 10 tablete de Glutarom și tot zilnic să vă faceți o injecție de ser neurotonic, plus 3-4 comprimate Viplax. Seara, Bromoval 1-2 tablete la distanță de 1 oră, înainte de culcare.

DIANA — Oravița: Medicamentul respectiv se află în curs de experimentare în U.R.S.S. și dacă vom primi informații noi le vom publica. De ce nu utilizați produsul românesc Antalcol care, administrat sub control medical (eventual prin spitalizare), dă rezultate excelente?

POP RODICA — Baia Mare, reg. Hunedoara: Nu avem cunoștință de acest medicament.

CRĂCHUNESCU ELENA — București: Tratamentul aplicat sotului dv. în spital este cel corespunzător. El nu poate fi identic cu cel administrat altor bolnavi, ci în funcție de natură, de gravitatea afecțiunii, de constituția bolnavului. Hemiplegia este o stare de boală care necesită multă, multă răbdare și încredere în medicii care vă îngrijesc sotul.

ELENA PAȘCANU — București: Pentru problemele ce vă interesează, vă sfătuim să vă adresați Spitalului clinic Fundeni.

FLORESCU STELA — Hunedoara: Consultați un otorinolaringolog pentru a elimina eventualitatea unei deviații septale sau a unor vegetații adenoidale. Pentru a înlătura secrețiile nazale și crustele rinitei cronice catarale de care suferiți vă recomandăm: Rp. Monosulfură de sodiu 10 g, Apă distilată și glicerină cite 50 ml, cite o linguriță la 1 litru de apă fiartă, din care se fac instalații nazale de 2 ori pe zi. Încercați de asemenea și inhalări sub formă de vapori calzi cu ape sulfuroase, aerosoli. 2) Împotriva înroșirii și eserii nasului, veți masa zilnic nasul cu următoarea pomadă: vaselină 16 g, lanolină 5 g, borax 4 g, tinctura capsic 12 picături.

MARINESCU DIANA — Zimnicea: Împotriva punctelor negre, veți șterge porțiunile respective seara, înainte de culcare, cu un tampon de vată imbibat într-o soluție de pepsină, acid citric și apă. G dată pe săptămână veți freca regiunile respective cu tărșe de griu inmuiate în lapte. Vă recomandăm, de asemenea, următoarea mască cosmetică: 2-3 lingurițe bolus alba cu 40 de picături alcool; se adaugă suc de morcovi, de castraveți, roșii etc. până se face o pastă; se aplică cu o pensulă. O cremă nutritivă pentru tenul dv. este produsul indigen „Sanda“.

PIRUCÉANU VISARION — com. Lunca Cernii, Hunedoara: Consultați un otorinolaringolog pentru a constata dacă nu este o rinită cronică ozenoasă, în care caz se recomandă badijonaje cu soluție Lugol glicerinată, vitamina A, untură de pește și tamponare imbibate în soluție de streptomycină și lăsate câteva ore în nas.

VLĂDEANU G. — Timișoara: În forma de varice descrisă de dv. singurul tratament eficient este cel chirurgical. Este vorba, după cite am putut deduce din scrisoare, de varice localizate pe vena safena externă. Operația (resecția citiții safenei externe) este destul de simplă și nu trebuie să vă temeți s-o faceți. Desigur un examen cardiologic la un specialist și avizul acestuia este necesar în cazul dv. înainte de intervenția chirurgicală.

În laboratorul de diagnostic al Institutului de oncologie din Moscova

DE VORBA CU PARINȚII

Mișcările copilului

Mișcările copilului au o deosebită importanță în dezvoltarea și evoluția sa, în manifestarea exterioară a activității lui. Mișcările contribuie nu numai la dezvoltarea aparatului locomotor și de postură, a aparatului circulator și respirator, dar și a creierului. Se știe că reducerea bruscă a mișcărilor din fragedă copilărie, ca urmare a unei boli, împiedică nu numai dezvoltarea aparatului locomotor dar și a activității psihice.

Datorită mișcării, copilul intră în legătură cu mediul exterior și se familiarizează cu lumea înconjurătoare. În acest sens, pedagogii apreciază că mișcările copilului constituie și un important mijloc de cunoaștere.

Dezvoltarea copilului o dată cu vârsta este strîns legată de dezvoltarea mișcărilor. La nou-născuți, coordonarea mișcărilor extremităților (mîini, picioare) aproape că lipsește, singura mișcare organizată fiind cea a suptului. În primele luni de viață, apar treptat reflexele de mișcare care determină formarea și menținerea poziției corpului. În majoritatea cazurilor, reflexele care determină menținerea poziției corpului se dezvoltă în primul an de viață. Mai întîi, copilul capătă deprinderea de a-și ține capul, apoi de a sta așezat și în cele din urmă se dezvoltă reflexul de a se ține pe picioare. Din acest moment se desăvîrșește repede și capacitatea de a umbla: la început pe loc drept, apoi pe trepte și în sfîrșit pe locuri înclinate.

După ce deprinde mersul, în anii următori se desăvîrșesc și mișcările de bază ale alergatului și posibilitatea de a face sărituri.

Dezvoltarea mișcărilor mîinilor trece, de asemenea, prin mai multe etape. La început, copilul face mișcări de apucare și ținere a obiectelor. Apoi, prin pipăirea obiectelor se dezvoltă mișcările coordonate ale mîinilor. Pe la mijlocul primului an de viață, mîinile copilului iau parte la mișcările de tirire. După aceea, copilul începe să adune obiecte mici și să apuce lucrurile cu amîndouă mîinile. Îndată ce umblă singur, mișcările brațelor devin mai coordonate și mai variate.

La vârsta școlară, desăvîrșirea coordonării mișcărilor continuă. Astfel copilul poate sta nemișcat în picioare sau poate merge în linie dreaptă. Coordonarea mișcărilor brațelor ajunge la un grad de dezvoltare tot atît de mare, așa că un copil de vîrstă școlară mijlocie poate fi instruit să facă toate mișcările pe care le face un adult. La vârsta de 13-14 ani copilul atinge cea mai mare înălțime în mișcări. Așa se explică de ce, la această vîrstă, copiii care studiază muzica, coregrafia, patinajul artistic și unele sporturi ajung la virtuozitate în tehnica mișcărilor.

În următorii ani, se produce mai ales dezvoltarea mișcărilor care necesită o mare forță musculară, o mare amplitudine a mișcării și o mare rezistență în timpul executării lor.

În dezvoltarea mișcărilor copilului, rolul părinților și al pedagogilor are o însemnătate mai mare decît se crede de obicei. De pildă, dacă se ajunge la automatizarea suficientă a unor mișcări, atenția copilului poate fi îndreptată asupra altor

obiective. Cu cît va fi mai mare numărul „reflexelor condiționate“ care se supun automatizării, cu atît mai complexe și mai variate pot fi „problemele“ de mișcare pe care le rezolvă copilul.

În munca de dezvoltare a mișcărilor copilului părinții vor folosi mijloace cît mai variate: jucării adecvate vîrstei (cuburi, turnulețe, piese de intercalare, mozaicuri, loto, ilustrații etc.), jocuri de mișcare (cu minge, materiale intuitive), jocuri de mînuire a obiectelor etc. Gimnastica, sportul, plimbările în aer liber, formarea unor deprinderi igienice contribuie în mare măsură la perfecționarea mișcărilor copilului.

Dr. N. D. Kazmin

TEMA DE SEZON

Conjunctivita de primăvară

Conjunctiva este o membrană fină și transparentă care acoperă globul ocular, apoi se răsfrînge, formînd fundurile de sac conjunctivale, după care vine să căpătușască pleoapele pînă la locul de implantare a genelor. Conjunctiva este formată dintr-un țesut bogat în vase sanguine și vase limfatice care au un rol de protecție și de nutriție. Pe suprafața ei se află glande lacrimale și o grăsimă care ușurează alunecarea pleoapelor în timpul clipitului.

În cazul unei inflamații a conjunctivelor acestea se înroșesc, vasele din interiorul lor se dilată, ochii lacrimează, apare o senzație de mâncărime sau usturime și secreție. Medicul oftalmolog va diagnostica atunci cu ușurință afecțiunea cunoscută sub numele de conjunctivită, boală provocată mai ales de virusuri și microbi. Există însă o varietate denumită — din pricina caracterului ei sezonier — conjunctivită de primăvară a cărei cauză rămîne necunoscută. Se presupune doar că ar fi vorba de o reacție alergică specifică a țesuturilor la un antigen înău necunoscut. Boala

apare primăvara, dispare vara, reapare cîteodată mai puțin intens toamna, ca să dispară în timpul iernii. În schimb, în pofida oricărui tratament preventiv, reapare o dată cu începutul primăverii următoare și această evoluție ciclică poate ocupa toată copilăria pînă după instalarea pubertății, adică pînă spre 15-16 ani, rareori peste vîrsta de 20 de ani.

O ipoteză pune această afecțiune pe seama sensibilității alergice a unor copii la razele ultraviolete de primăvară, urmarea fiind congestia conjunctivală și formarea unor noduli pe conjunctive. Caracterul alergic al conjunctivitei de primăvară este confirmat și de faptul că nici un mijloc de tratament nu s-a dovedit pînă acum apt să vindece radical boala. Pentru calmarea mâncărimilor se prescriu picături dintr-o soluție slabă de acid acetic (Rp. Acid acetic diluat 2-3 pic., apă distilată 10 g. D.S. de instilat cite 1-2 pic. de mai multe ori pe zi), soluții slabe de zinc sulfuric cu adrenalină (Rp. Zinc sulfuric 0,02 g, sol. adrenalină hidroclorică 1 la mie 10-15 pic., apă distilată 10 g D.S. cite 1-2 picături de 3-4 ori pe zi). Bune rezultate s-au obținut în ultimii ani și prin soluțiile de cortizon care liniștesc congestia și senzația de usturime.

Pentru prevenirea „crizelor“ de conjunctivită primăvăratică se recomandă ca pe vreme însoțită să se poarte ochelari protectori (fumurii sau verde închis), care împiedică pătrunderea în ochi a razelor de lumină. Ca tratament desensibilizant copilul trebuie fortificat cu untură de pește, polivitamine și, eventual, autohemoterapie.

Dr. Boris Vlasov

MOZAIC MEDICAL

Virurile pot fi fotografiate

La Institutul de microbiologie „Avgust Kirchenstein“ din R.S.S. Letonă a fost pus la punct un sistem pentru fotografierea virusului înăuntrul nucleului celulei — din momentul infectării și pînă la totala ei distrugere. În cursul experiențelor care au durat un an, oamenii de știință letoni au reușit să urmărească cum moleculele vii ale virusurilor pătrunse în celulă se înmulțesc și se cristalizează în nucleul ei, formînd aglomerări de particule. Pentru analizarea și fotografierea celulelor, fiecare celulă a fost disecată cu ajutorul unui instrument special numit ultratom. Cercetările inframicroscopice s-au efectuat la un microscop electronic de mare capacitate.

Atmosferă saturnină

Una dintre cele mai grave intoxicații profesionale, cu manifestări digestive, cardiovasculare, renale și nervoase, este intoxicația cu plumb, cunoscută sub numele de saturnism. Pătrunderea plumbului în organism se poate realiza pe cale digestivă, respiratorie și foarte rar pe cale cutanată în locurile de muncă în care plumbul este folosit pentru fabricarea țevilor plăcilor, acumulatorilor, literelor de tipar sau culorilor.

Iată însă că recente cercetări au atras atenția asupra „saturnismului“ crescînd al atmosferei pămîntului prin produsele de plumb, în special derivatele folosite în benzina de automobile. Procentajul de plumb în singe, la locuitorii marilor orașe cu atmosfera poluată, s-ar apropia de cifra de alarmă. Principalele responsabile de această stare de lucruri sînt gazele de eșapament de automobile, insecticidele pe bază de arseniat de plumb folosite în culturile de tutun și care se regăsesc în fumul țigărilor.

Știați că membrana coajei de ou

folosește la vindecarea arsurilor? Cercetări recente au dovedit că membrana subțire care separă coaja de albușul oului, dacă este transformată în pulbere, formează un tampon care, aplicat pe arsurile, le accelerează cicatrizarea.

OCEANIA FRANCEZA

Insula cu guano și trei automobile

„Vorbește radio Cocos! Transmitem buletinul pentru insula Makatea. Noul popaa, care a sosit ieri dimineață cu vasul poștal din Tahiti și a închiriat o cameră la dentistul Genet, și-a petrecut toată ziua de astăzi printre muncitorii care extrag fosfați. El a fotografiat, a pus întrebări și a notat răspunsurile, iar în timpul pauzei de prinz a plecat la club, unde se află și acum...”

Așa am aflat de sosirea mea la Makatea, una din cele șaiszeci de insule care alcătuiesc arhipelagul Tuamotu. Văzut de pe mare, grupul de insule pare pustiu, pentru că populația e concentrată în centrul arhipelagului. Deoarece în nici un sat nu există surse naturale de apă potabilă, pe acoperișurile caselor și colibelor s-au instalat niște dispozitive ingenioase pentru stringerea apei de ploaie. Pământul fertil trebuie adus cu bărcile din... Tahiti. Cocotierii și pescuitul asigură hrana în sula rilor. Chiar și printre polinezieni, băștinașii — circa 7000 de locuitori — au fama de oameni nesociați.

În toate insulele din Oceania franceză există stații ale postului de radio „Cocos”, care transmite cu regularitate programe pentru saatele de pescari și pentru muncitorii de pe plantațiile de vanilie. Deși conțin tot felul de știri despre cele mai diverse evenimente locale, emisiunile acordă totuși principala atenție întâmplărilor legate de popaa, cum li se spune prin partea locului europenilor. Obiceiurile „nii” ale acestora constituie pentru polinezieni o inepuizabilă sursă de amuzament.

În Tahiti există o singură șosea care înconjoară ca un inel toată insula, ceea ce ușurează considerabil problema adresei. Astfel, la kilometrul 17 se află cinematograful „Tijă de bambus”, cu 70 de scaune și 35 de locuri în picioare. Mai există două fotolii de grădină și din când în când se mai aduc câteva bănci dintr-o biserică catolică. Cinematograful seamănă ca două picături de apă cu confratele lui din Makatea, nu numai în privința mobilierului, ci și a repertoriului. În general, polinezienilor nu le plac filmele psihologice sau cele în care se vorbește prea mult. Nu

se bucură de succes nici filmele de dragoste. Nesfârșitele avataturi amoroase ale albilor, care-și complică viața, după părerea polinezienilor, cu oftaturi, jurăminte și alte lucruri de acest fel, mai întii îi distrează, dar sfârșesc prin a-i plictisi.

În aceste insule delicioase sînt un fenomen foarte rar. Totuși în timpul vizitei mele în Polinezia poliția a arestat un tânăr care furase o cămașă din vitrina unei mici prăvălii. Făptașul a fost descoperit abia a doua zi, în clipa cînd punea la loc cămașa furată în ajun, pentru că prietena lui o socotise lipsită de gust și se pregătea să ia alta, mai viu colorată...

Tahitienele sînt renumite prin frumusețea lor

Intr-adevăr, așa cum anunțase postul de radio „Cocos”, am locuit la dentistul din localitate. Fiind singurul specialist pe o rază de două sute de kilometri medicul era tot timpul ocupat. Bolnavii cei mai gravi și persoanele care meritau, după părerea lui, o atenție deosebită erau consultați la ora cinci dimineața, fiind este încă întinerie și destul de rece. Monsieur Genet a părăsit de mult Franța și, după ce a călătorit o vreme prin Africa, s-a stabilit definitiv în Polinezia. Aici s-a căsătorit cu o frumoasă tahitiană și are și un copil. Gazda m-a asigurat că nu se va întoarce niciodată în Europa.

Makatea are circa 2500 de locuitori, dintre care 90 la sută depind în întregime de „Societatea franceză de exploatare a fosfaților din Oceania”. În cursul vizitei în insulă am cunoscut pe aproape toți europenii care locuiesc pe cuprinsul ei. Evident, în primul rînd am luat legătură cu forțele locale ale jandarmeriei, reprezentate prin trei polițiști. Ei m-au invitat solemn și grav la postul de jandarmerie, unde chiar șeful în persoană mi-a examinat cu deosebită atenție, filă cu filă, pașaportul, insistînd asupra paginii cu viza autorităților din Papeete și permisiunea de a circula liber prin toată Polinezia. În cele din urmă șeful jandarmilor a scos un oftat adînc și mi-a înapoiat mîhnit pașaportul. Apoi s-a descheiat la git, s-a răcorit cîteva clipe cu o frunză de palmier și mi-a spus, pe un ton politicos:

— Regret foarte mult, domnule, dar n-am nici un temei să vă arestez.

— Sînt sincer dezolat, domnule, dar nu vă pot ajuta cu nimic — am răspuns eu, la fel de politicos.

Eram totuși curios să aflu de ce voise șeful de jandarmi să mă vizeze după gâtii.

Părea un om pașnic, n-avea nimic feroce în trăsături.

— Foarte simplu! — a replicat șeful — după cum vedeți nu sîntem decît trei aici. Dacă v-aș fi putut aresta, pînă la venirea următorului vapor am fi avut și noi al patrulea partener la bridge...

Totuși reprezentantul ordinii a suportat stoic lovitura. Cu atît mai mult cu cît i-am dat asigurări că în prima mea zi liberă am să iau parte la un joc de cărți.

„Mindria națională a Makatei este un izvor natural de apă potabilă, care furnizează zilnic 300000 de litri din prețiosul lichid, ceea ce o deosebește de toate celelalte insule din arhipelagul Tuamotu. Începînd din 1908, din Makatea s-au exportat peste opt milioane tone de fosfați, iar acum se extrag anual 350000 de tone. Intr-adevăr, singura bogăție a insulei o constituie fosfații, căci aici se află cele mai mari zăcăminte din lume. Și cînd te gîndești că totul a pornit de la... păsări. Mai ales de la cormorani.

În decurs de milenii, în fisurile stîncilor de corali, pe care se află Makatea, s-au depus și au fost sedimentate, chiar de către natură, sute de mii de tone din așa numitul guano — excremente de păsări foarte utile pentru îngrășatul solului. În portul insulei ancorează cu regularitate vapoare japoneze, care încarcă mari cantități de guano. După unele calcule, însă, se crede că în opt ani se vor epuiza toate rezervele de guano din Makatea, iar populația ei va trebui să se mute în altă insulă dacă, bineînțeles, în condițiile concurenței pe care a început s-o facă în ultimul timp industria chimică, extracția de fosfați va mai fi rentabilă.

„Munca minerilor este foarte grea. Ei se scoală încă înainte de ivirea zorilor, își iau tăcuți modesta gustare și, după ce-și pun pe cap căști metalice albe de protecție, se îndreaptă fără grabă spre o pădurice de palmieri înalți, printre care se zăresc niște șine înguste — singura cale ferată din Oceania franceză. Minerii încarcă în vagonete guano-ul, care este transportat apoi pe linia îngustă din junglă în port, unde îl așteaptă cargouri japoneze.

Intr-o zi am pornit și eu la drum cu un grup de mineri. Deși mai era mult pînă la amiază, pe față îmi curgeau șiroaie de sudoare și cămașa mi se lipise de trup. Aparatul fotografic îmi atîrna greu la git, de parcă ar fi fost o roabă cu fosfați. Gropile din care se extrag fosfații sînt înfricoșător de adînci, totuși deasupra lor se află numai o scîndură destul de îngustă pe care muncitorii aleargă cu roabele încărcate ochi. Ceea ce fac băștinașii cu pielea tucurie și mușchi vinjoși nu e muncă obișnuită, ci adevărată acrobație, însă o acrobație extrem de primejdioasă, căci fiecare număr se poate solda cu schilodirea sau chiar cu moartea. Nu mai vorbesc de arșița insuportabilă, de soarele care dogorăște ea un cuptor și care ar ucide orice muncitor european în cîteva ore. Aici fiecare om execută toate operațiile: extrage fosfați, îi încarcă cu lopata în roabă, după care-i cară în goană spre banda transportoare. Un muncitor bun extrage și încarcă în șapte ore circa 78—80 de tone de fosfați. De necrezut, dar adevărat!

După ce se sfîrșește ziua de muncă, satul se cufundă în somn. Istoviți, bărbații se prăbușesc pur și simplu pe rogojini. Nu se cîntă, nu se dansează, deși ne aflăm în Polinezia... Numai sîmbăta, cînd se vinde alcool muncitorilor băștinași, care nu mai sînt obsedați de gîndul că a doua zi dimineața trebuie să se trezească cu noaptea în cap, ca să pornească din nou la lucru, satul petrece. Prăvăliile, care țin loc și de baruri, sînt luminate pînă noaptea tîrziu. Acum și jandarmii au de lucru.

Makatea, cu o suprafață de numai treizeci de kilometri pătrați, are un singur drum, dar și acela presărat cu virtoape. Pe cuprinsul ei circulă numai trei automobile, care nu amenință pe nimeni, în schimb eele cîteva sute de motoare și motocicletele sînt foarte primejdioase. Alceargă nebușește prin insulă, fără nici o țință și pe unde apucă, incît tot timpul trebuie să fii cu ochii în patru.

L. Volianovski

TUNISIA

La Cartagina, cu tramvaiul

Cartagina: Hanibal, războaiele punice, Cannae, atitudinile statuare ale strănii eroine flaubertiene, Salammbô, înfășurată în zaimfu-i străveziu, cam asta-i tot ce ne evocă numele falnicei cetăți de odinioară. Rostim „Cartagina” și ni se pare că pomenim de o lume ireală, scufundată cine știe cînd în abisurile istoriei. Deși astăzi se poate ajunge cît se poate de simplu și fără nici o primejdie la Cartagina... cu tramvaiul. Căci acum, la 2112 ani de la ultimul război punic, vechea Cartagina este un confortabil cartier de vile al capitalei tunisiene (și un agreeat loc de excursii), locuit de diplomați și miniștri, conducători ai industriei și profesori universitari. Iar pe o colină, în mijlocul unui parc întins, se înalță reședința președintelui republicii.

Pînă acum cîteva ani, străinii bogați, secundați de călăuze animate de o bunăvoință interesată, puteau rostogoli în voie pînă la limuzinele lor fragmente de antice coloane, care erau apoi ascunse în portbagajele încăpătoare și scoase din țară pentru a împodobi marginile vreunei piscine particulare. Acum, însă, nu se mai poate întimpla așa ceva. Republica Tunisiană a înțeles că numele anticei Cartagine poate acționa ca un magnet asupra turiștilor străini și aduce un flux de deize. De aceea și aeroportul învecinat a fost numit „Airport Tunis-Carthage”, iar pe locul unde se întindea odinioară orașul au fost înființate cîteva muzee și „anticvarii” — care nu sînt decît tot muzee, dar în aer liber.

Cu toate acestea, în ciuda strădaniilor depuse de arheologi, numai o parte din nenumăratele comori îngropate în peninsula aflată între portul La Goulette și dealul Sidi-Ben-Said a putut fi scoasă la iveală. În orice grădină ai săpa, dai peste resturi și mărturii ale gloriei apuse. Uneori, mai ales după ploii mari sau furtuni puternice, pămîntul își dezvăluie singur tezaurele. Copiii — și chiar ghizii din Cartagina — cutreieră atunci țărnuț mării sau cîmpurile și caută ceea ce incendii-le au cruțat, iar ploile au dezvelit: monezi și pietricele de podoabă din diverse epoci. Orice ghid, ba chiar orice persoană care vine în contact cu străinii are de obicei în buzunare astfel de monezi și le oferă. Iar cîte odată se întimplă ea, după un astfel de tîrg incheiat și o dată cîștigată încrederea vinzătorului, acesta să ofere și suvenire mai importante.

Pe vremuri, în copilărie, numele Cartaginei ni se asocia numaidecît în minte cu celebra apostrofă a lui Cato: „Ceterum cense o Carthaginem esse delendam!” (De altfel, sînt de părere că trebuie distrusă Cartagina). Acum, cînd orașul revine treptat-treptat la o viață nouă, împletind într-o admirabilă unitate trecutul cu prezentul, oricine are prilejul să viziteze acest loc de basm cuprins între Lacul Tunis și Mediterana nu poate să-i dorească decît o rapidă întinerire.

Iuri Lavrov

Ruinele Cartaginei

LEGENDELE SE ADEVERESC

Urmele lui Tamerlan

Gara Tamerlan și turnul lui Tamerlan. Amândouă se află în plină stepă, în Ura-lul de sud, pe malul lacului Bolșoc Kisene.

Cine a înălțat impresionantul turn din cărămidă roșie? Ce tragedie a tănuit, secole de-a rândul, mormântul din turn în care odihnește un schelet împodobit cu giu-vane din metale scumpe, perle și safire?

Spre sfârșitul secolului al XIV-lea temutul conducător de oști Tamerlan se stabilește la Samarkand. Într-o crâncenă bătălie cu Tohtamiș, hanul tătarilor, Tamerlan îl făcu captiv pe fiul acestuia, un tânăr de o rară frumusețe și îndrăzneală. Obiceiurile timpului cereau ca prizonierii să fie ferecați în lanțuri și azvârliți într-o groapă adâncă. Și poate că frumosul tătar și-ar fi găsit acolo moartea dacă fata lui Tamerlan nu l-ar fi îndrăgostit și, profitând de absența asprului ei părinte, n-ar fi fugit cu alesul inimii ei. Dar soarta nu i-a ocrotit pe îndrăgostiți. În timpul unui popas pe malul lacului Bolșoc Kisene, fugară a fost sfârșită de un tigr.

Aflind cele întâmplate, Tamerlan a poruncit ca pe locul unde fata lui și-a găsit moartea să fie înălțat un turn-mauzoleu. Mii de robi au lucrat cărămizi din nisipul râului Uî (lingă actualul oraș Troi(k), transportându-le apoi din mină în mină, până la locul cu pricina.

Această legendă, care a circulat vreme de secole printre localnici și mai poate fi și azi auzită de cei ce vizitează turnul, a fost confirmată de cercetările arheologice și istorice.

DIVERTISMENT TEHNIC

Semiavion

sau semibicicletă?

Într-o dimineață de ianuarie pe un aeroport de lângă Tokio s-a desfășurat un ceremonial neobișnuit.

Porțile hangarului s-au deschis, lăsând să treacă un vehicul acoperit cu pânză albă. Cifra studenți s-au apropiat de vehicul, l-au stropit cu vin, apoi i-au scos învelitoarea. De sub pânză s-a jăcut apariția un fel de avion, cu fuselajul și aripile din lemn. O inscripție roșie îl prezenta publicului: „Cineparul”. De ce a primit numele acestei păsări migratoare? Studenții care l-au construit nu știu să răspundă și de altfel amănuntul n-are importanță. Principalul e că au reușit să realizeze un „avion” acționat de forța musculară a pilotului. Dar pentru ca micul „Cinepar” să nu pară anacronic în epoca rachetelor cosmice, tinerii constructori justifică existența avionului-bicicletă prin dorința lor de a studia posibilitățile celui mai mic motor din lume.

Într-adevăr, „Cineparul” are un motor de numai un om-putere. Apăsând pe niște pedale asemănătoare cu cele ale bicicletei, pilotul creează o forță motrice de 0,3 c.p., care pune în funcțiune elicea. Aparatul se ridică la o înălțime de 2 metri și se deplasează cu o viteză de cel mult 30 de kilometri pe oră.

Lungimea „Cineparului” e de 6 metri, anvergura aripilor de 22 de metri, greutatea de 50 de kilograme. Pilotul îl pune în mișcare stînd culcat pe spate. O ascemenea plimbare cu ochii la cer e odihnitoare pentru sistemul nervos, dar epuizantă pentru musculatură. De aceea „Cineparul” zboară deocamdată pe o distanță de cel mult un kilometru.

L. Zaharov

OMAGIU

O frescă de 22 de metri

În orașul Avellino (Italia) a fost inaugurată nu de mult o biserică a cărei absidă e decorată cu o frescă impresionantă prin di-

Sirguință

(Foto B. Bușan)

mensiunile ei și originală prin modul de tratare. Realizată, pe o suprafață de 22x8 metri, de doi pictori romani, Ettore de Concilio și Rocco Falciano, fresca are ca temă pacea, înțelegerea între popoare, lupta împotriva atrocităților războiului. În grandioasa lor viziune, pictorii au dorit să înfățișeze personalități marcante ale timpului nostru, reprezentanți ai artei, științei, vieții politice, care au militat sau militază pentru înlăturarea războiului din viața omenirii. Așa se face că printre personajele care populează fresca pot fi identificați Palmiro Togliatti și Bertrand Russel, Fidel Castro și Einstein, Picasso și Sartre, Moravia și Carlo Levi, Guttuso, scriitorul Pasolini și mulți alții.

fi legi picioarele din spate. Apoi... Apoi leopardul își revine din surpriză și reîncepe să se apere cu înverșunare. Acum sfaturile nu mai au nici un rost. Totul depinde de curajul și îndeminearea cu care vânătorul reușește să-i pună călușul, un băț de care sînt prinse niște curele ce formează un fel de botniță. Astfel domesticit, leopardul e legat fedeleș și transportat la „centrul de acclimatizare” din orașul Frunze. Iar de aici, în diferite orașe ale lumii.

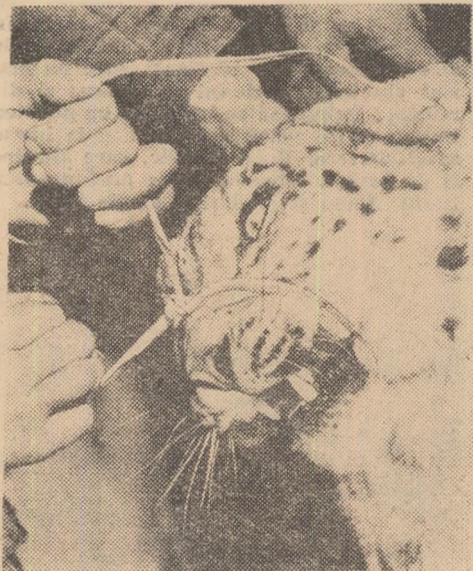
Relativ simplu! Dacă nu luăm în considerare cicutricele care brăzdează corpul vânătorului...

VÎNĂTOARE ÎN TIANȘIAN

Dacă vrei să prindeți un leopard

Stăpînul piscurilor înzăpezite ale Tianșianului, leopardul zăpezilor, se zbatea cu furie în capcană. Răgetul lui sălbatic l-a vestit de departe pe vânător că îl aștepta o luptă grea.

Cekir Abdrahamanov are 54 de ani și se ocupă cu prinderea leoparzilor de aproape patru decenii. Are la activul lui cel puțin 60 de leoparzi și 30 de riși prinși de vii. De pușca pe care o poartă în spinare are dreptul să uzeze numai dacă îi e primejduită viața, căci animalele pe care le vi-

O metodă sigură de a încheia armistițiul între părțile beligerante

ncează sănt destinate grădinilor zoologice din Uniunea Sovietică și din alte țări.

Cum se prinde un leopard? Cekir Abdrahamanov e gata să ne împărtășească vasta lui experiență. Te apropii de fiara prinsă în capcană, cu o mină o apuci de coadă iar cu cealaltă îi arunci un sac pe cap. În cele câteva secunde în care leopardul nedumerit, încetează să se zbată,

— Calculul probabilităților arată că un singur nasture nu creează un ca eficient de siguranță satisfăcător

PEDAGOGIE MODERNĂ

Cititorul precoce

Într-un cabinet al Institutului de cercetări asupra potențialului uman, din Philadelphia, a avut loc nu de mult următorul dialog:

— Cînd credeți că aș putea să-l învăț pe băiatul meu să citească?
— Cîți ani are băiatul dumneavoastră?
— Cinci.

— Ați pierdut trei ani prețioși.
Profesorul Glenn Dooman, pe care l-a consultat tînăra mamă, e convins că cea mai potrivită vîrstă pentru a-i învăța pe copii să citească este de 1,5—2 ani. El a ajuns la această concluzie după douăzeci de ani de experiențe efectuate în colaborare cu specialiști de la Universitatea din Pennsylvania.

Teoria lui Dooman se sprijină pe câteva constatări fundamentale: copiii în vîrstă de 2—3 ani vor să învețe să citească; copiii sînt capabili să învețe să citească la o vîrstă fragedă; numărul copiilor de 2—3 ani care știu să citească e din ce în ce mai mare.

Între 9 luni și 4 ani copiii vădese o capacitate de a acumula cunoștințe pe care n-o vor mai regăsi niciodată. După cum numai în această perioadă învățătura e pentru ei sinonimă cu joaca. Ei sînt tentați nu numai să privească, dar și să guste, să pipăie, să miroasă tot ce intră în raza curiozității lor fără margini. La această vîrstă, posibilitățile copiilor sînt pe măsura curiozității lor, afirmă Dooman, citînd în sprijinul afirmației lui un caz rămas celebru în clinica pe care o conduce.

Cînd i-a fost adus Tommy, în vîrstă de 3 ani, copilul semăna mai degrabă cu o maimuță. Născut cu leziuni cerebrale, el își petrecuse primii doi ani de viață într-o clinică neurochirurgicală, fără ca starea de inapoiere să-i fie ameliorată.

— Am făcut tot ce s-a putut face, dar copilul dumneavoastră nu va fi niciodată normal, i-a spus mamei directorul clinicii.

— Ai innebunit, doctore! a exclamat mama și a pornit în căutarea unui specialist care să-l facă „om” pe Tommy al ei. Așa a ajuns la profesorul Dooman.

În clinica lui Dooman copilul a fost supus unor operații chirurgicale, apoi i s-a întocmit un program de exerciții de mișcare, vorbire și gîndire pe care trebuia să-l urmeze acasă, sub supravegherea părinților.

După două luni Tommy a început să se miște. Pe urmă a învățat să pronunțe diferite cuvinte, iar la patru ani a putut să citească fraze întregi. După încă un an l-a uimit chiar și pe Dooman citînd curgător texte din ziare.

„Mintea copiilor mici suferă de o permanentă foame de cunoștințe, spune Dooman, și pînă în momentul de față nu există argumente care să ne îndreptățescă să nu le-o satisfacem. Vreme de secole micile ființe și-au irosit cei mai buni ani din pricina mitului cum că învățătura timpurie le-ar ucide copilăria”.

Timpul va arăta dacă profesorul Dooman are sau nu dreptate.

V. Ostrișina

DE PRETUTINDENI

Cinema cu supliment

În Japonia televizoarele concurează serios cinematografele, ale căror încasări au scăzut vertiginos. Pentru a atrage spectatori, un proprietar de cinema a pus în practică o idee neobișnuită. Lîngă sală a amenajat un mic eleșteu de 30 metri pătrați, în care a acclimatizat pești. După prima parte a programului, care cuprinde jurnalele de actualități reclame și filme de popularizare științifică, spectatorii au dreptul să se dedea în voie pescuitului timp de 30 minute. Abia după aceea rulează filmul. Dacă experiența va reuși, la Tokio se vor deschide încă două asemenea „cinematografe pentru pescari”.

Nu numai istoria se repetă

Cosmeticienii francezi au stabilit că fețițele în vîrstă de 6—10 ani stau în fața oglinzii în medie 7 minute pe zi. Fetetele de 20—23 de ani consacră oglinzii 99 de minute zilnic, iar femeile de 60 de ani și mai mult revin la norma de 7 minute.

Scut și spadă

(Urmare din pag. 4-a)

măiestria de agent al serviciului de informații sovietic. Johann aflase de la Centrul, îndată ce-l informase despre noul său loc de muncă, că Steinglitz era un spion german notoriu.

Centrul primea din diverse surse demne de încredere știri că, încă de la sfârșitul anului 1940, Germania hitleristă începuse să disloce unități în preajma hotarelor Uniunii Sovietice. Germania fascistă își aducea astfel consecvent la îndeplinire programul militarist, formulat de Hitler în „Mein Kampf”.

În septembrie 1939, maiorul Steinglitz lucrase intens în Polonia la crearea de grupuri teroriste și diversioniste, alcătuite din rindul populației germane locale. Dar serviciile lui nu fuseseră luate în seamă. În urma unor demersuri stăruitoare se alesese doar cu funcția neînsemnată de inspector al școlilor de diversioniști și spioni, aflate pe teritoriul Poloniei ocupate și îndreptate împotriva Uniunii Sovietice. Maiorul era, însă, specialist în țările occidentale. Nu cunoștea limba rusă, iar despre Uniunea Sovietică avea doar o vagă imagine. Își dădea seama că în această situație, prima greșală, oricât de importantă ar fi fost ea, ar fi atras după sine degradarea, frontul.

De aceea, Steinglitz profită de posibilitatea pe care o avea de a rămâne cîtva timp la Lodz și începu să facă vizite la diverse persoane suspuse, sperînd să-și clarifice și să-și consolideze situația cu sprijinul lor.

Evident, nu se ducea la nimeni cu mîna goală, recurgînd în acest scop la serviciile domnului Herbert, expertul biroului „Packet-Auktion”, al cărui faimos trecut Steinglitz îl cunoștea foarte bine din fișele poliției judiciare.

Herbert, însă, știa că maiorul era complet lipsit de gust și ignoranț în materie de artă, așa încît nu-i dădea decît reproduceri de calitate îndoielnică.

În timp ce lucrase la Biroul central de repatriere, Johann avusese de mai multe ori prilejul să transporte în depozitele „Packet-Auktion”-ului tablouri confiscate de hitleriști din muzee și din colecții personale și să studieze îndeaproape sistemul de repatriere a acestor valori. De aceea nu-i fu greu să înțeleagă mașinațiile lui Herbert, care-i vira cu nerușinare pe gît maiorului copii de proastă calitate. Lui Steinglitz, însă, îi străluciau ochii de fiecare dată cînd Herbert rostea sumele fabuloase la care tablourile respective ar fi fost, chipurile, estimate.

Așa încît, într-o zi, cînd îl însoțea din nou pe maior la un depozit pentru a ridica

tablourile alese de acesta, Johann făcu un pas hotărîtor spre a atrage asupra lui atenția lui Steinglitz. Pînă atunci privirea lipsită de viață, somnolentă a maiorului îl lăsase pe Weiss să înțeleagă că nici n-ar fi observat dacă în locul lui la volan ar fi fost oricare alt soldat.

Drept care Johann se îndreptă glonț spre un ungher întunecos al depozitului, lumină cu felinarul stelajele pe care erau intenționat trîntite de-a valma tablouri de pictori celebri vechi, cupe, blănuri scumpe și alte obiecte de valoare, toate învelite cu niște pinze decolorate și roști cu glas tare și sigur de el :

— Domnule maior, se află aici un obiect demn de atenția dumneavoastră.

În cele cîteva zile de cînd îl avea șofer pe Weiss, Steinglitz nu-i auzise niciodată glasul. Lucru pe care-l socotea, de altminteri, firesc.

Deși își dădea seama că îndrăzneala lui ar fi putut să nu-i placă maiorului, Johann își încercă totuși norocul. Auzindu-l vorbind, Steinglitz se apropie de el numai ca să-i poată face observație, fără să ridice tonul, că se amesteca unde nu-i fierbea oala. Soldatul, însă, cu un tablou cu ramă masivă într-o mîna și cu felinarul în cealaltă, spre a-l lumina și a-l pune astfel cît mai bine în valoare, roști apăsător :

— Jean Etienne Liotard, secolul XVIII, original !

Herbert pâlî.

— Domnule maior ! E cu neputință. E reținut pentru colecția personală a feldmareșalului...

Weiss înveli, însă, tabloul în hirtie, îl luă sub braț și se adresă nepăsător peste umăr lui Herbert :

— Asta numai în cazul cînd va renunța la el domnul Gruppenführer SS.

După care luă poziția de drept și încremeni în fața maiorului. Acesta îi făcu un semn cu mînușa și roști :

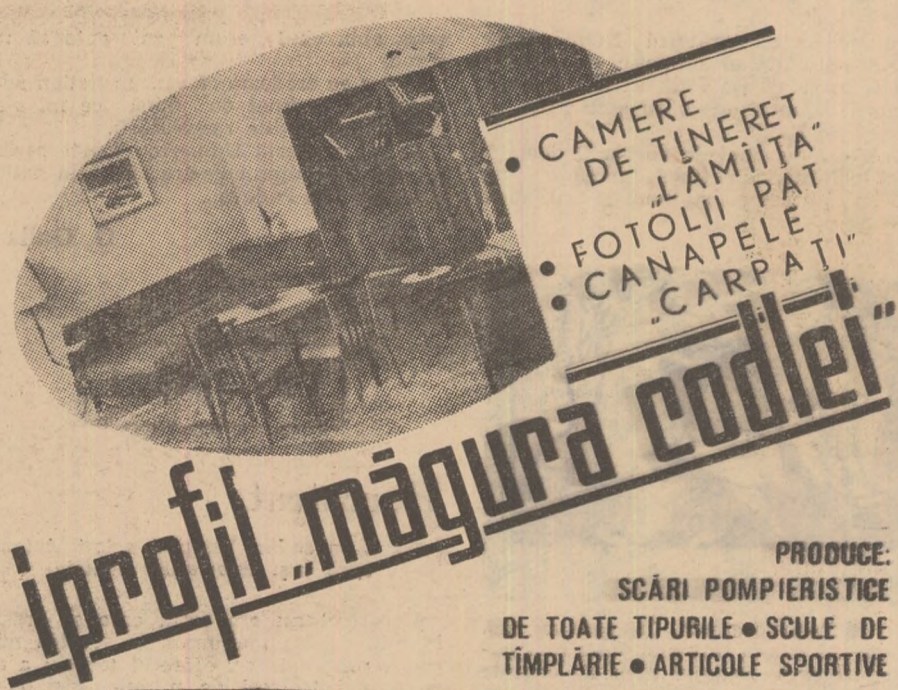
— Am plecat.

Apoi porni încet, gînditor spre ieșire. Johann îl împinse grosolan cu umărul într-o parte pe Herbert și deschise larg ușa în fața maiorului. Apoi o luă repede înainte, deschise portiera mașinii, așeză tabloul pe banca din spate și din nou luă poziție de drept, cu mîna dreaptă la chipu iar cu stînga ținînd portiera.

În următoarele două zile privirea lui Steinglitz luncă ca și pînă atunci absentă pe chipul lui Weiss, pîrînd că nu-l vede, iar Weiss continua să execute toate ordinele în tăcere.

A treia zi dimineața, însă, maiorul binevoii să-l întrebe :

(Va urma)

PRODUCE:
SCĂRI POMPIERISTICE
DE TOATE TIPURILE • SCULE DE
TIMPLĂRIE • ARTICOLE SPORTIVE

Cititori, întreprinderi și instituții din mediul rural !

Cărțile de specialitate pe care nu le găsiți la librăria sau magazinul mixt ori universal (sau difuzorul de carte) din localitatea dv. de domiciliu, le puteți obține adresîndu-vă printr-o scrisoare sau carte postală secției „Cartea prin poștă” din orașele reședință de regiune, la următoarele adrese :

Reg. Arges	— Întreprinderea comercială interrațională Pitești, str. Tîrgul din Vale nr. 23.
Reg. Bacău	— I.C.R. Bacău, str. Tineretului, nr. 44.
Reg. Banat	— I.C.I. Timișoara, str. Ungureanu, nr. 17.
Reg. Brașov	— I.C.R. Brașov, str. Lungă nr. 233.
Reg. Cluj	— I.C.I. Cluj, str. Fabrica de chibrituri 1.
Reg. Crișana	— I.C.I. Oradea, str. Martirilor Deportati, nr. 32—34.
Reg. Dobrogea	— I.C.I. Constanța, str. Ștefan cel Mare, nr. 84.
Reg. Galați	— I.C.R. Galați, str. 13 Iunie, nr. 25.
Reg. Hunedoara	— I.C.R. Deva, str. George Enescu, nr. 40.
Reg. Iași	— I.C.R. Iași, str. Manta Roșie, nr. 74.
Reg. Maramureș	— I.C.I. Baia Mare, str. 6 Martie, nr. 216. Cartier Depozite-Recea.
Reg. Mureș-A. M.	— I.C.I. Tg. Mureș, str. Pavlov, nr. 3.
Reg. Oltenia	— I.C.I. Craiova, str. Rampei, nr. 35.
Reg. Ploiești	— I.C.R. Ploiești, Bd. Grivița Roșie, nr. 23
Reg. Suceava	— I.C.I. Suceava, str. Bazelor, nr. 1. Cartier Burdujeni.

Librăria „Cartea prin poștă”, București, str. Sergent Nuțu Ion, nr. 8—12, raionul Lenin.

Cărțile cerute vor fi trimise prin poștă la adresa indicată de dv., plata făcîndu-se la primirea coletului. Pentru întreprinderi și instituții plata se poate face și prin virament, dacă valoarea comenzii depășește suma de 100 lei.

Rețineți : La aceleași adrese puteți cere și vi se vor trimite gratuit cataloage de cărți din domeniul dv. de activitate, cataloage de cărți literare, recomandări, recenzii, note bibliografice etc.

Cooperativa ELECTRO-BOBINAJUL

București, str. Ghiociei nr. 20, raionul 1 Mai

— Telefon 11.46.80, 11.46.88, 12.35.94, —

fabrică și livrează, fără repartiție,

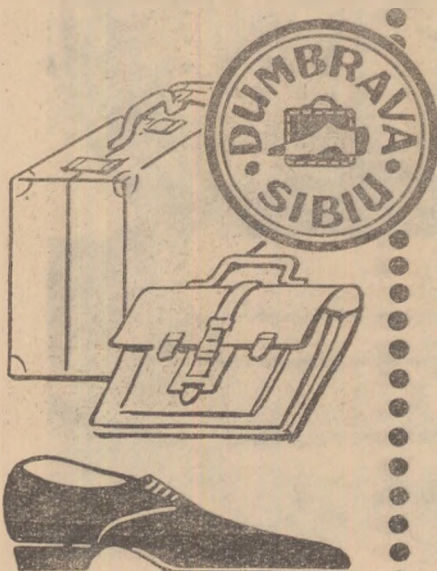
următoarele produse electrotehnice :

— electromotoare monofazice și trifazice pînă la 0,55 kW.	— sonerii polarizate de alarmă (tip P.C. 7) 220 V.c.a.
— electromotoare 120 V și 220 V. 70 W pentru mașini de cusut	— releu de tensiune accidentală pentru prevenirea accidentelor electrice la mașini-unelte.
— polizoare monofazice și trifazice cu două capete.	— regulator de tensiune 24 V—30 W și 1200 W.
— ventilatoare axiale 120 V și 220 V. diametrul paletelor 300 mm.	— electromagnet avans rapid 25 kg. 30 mm cursa.
— transformatori pînă la 50 KVA.	— declanșator final basculant 6 A. 500 V.
— transformatori pentru reclame luminoase cu neon.	— întrerupător comandă distanță.
— balasturi de 40 W. 250 W și 400 W-220 V	— ciocanele electrice pentru lipit, 120 V și 220 V. 80 W.
— injectoare monofazice și trifazice pentru combustibil lichid.	— rezistențe pentru ciocane de lipit (120 V și 220 V 80 W — piese de schimb).
— corpuri de iluminat pentru tuburi fluorescente, becuri cu mercur etc., de toate tipurile, etanșe, neetanșe etc. — pentru iluminatul public, iluminatul încăperilor de lucru etc.	— hupe de semnalizare.
	— plăci și perii din cărbune și bronz grafitat.
	— antene de cameră.
	— bobine audion.
	— condensatori variabili.

În ateliere specializate se rebobinează, transformă și verifică electromotoare, alternatoare, transformatori, aparataj auto, dinamuri, releu, reostate de pornire și excitație, automate, de protecție etc.

În atelierul de turnătorie se execută lucrări de turnătorie din aluminiu și bronz.

În atelierul de reizolări se reizeolează conductori electrice cu bumbac.

CEREȚI
ÎNCĂLȚĂMINTEA
ȘI ARTICOLELE DE
MAROCHINERIE
DUMBRAVA
produse de
întreprinderea

13 DECEMBRIE-SIBIU

Un italian obișnuit

Se numea ca exploratorul Nobile, Umberto. Era un italian simpatic, de statură mijlocie, originar din Padova. Călătoream în același compartiment, eu spre Pola, el spre casă, în Italia.

Umberto avea chef de vorbă. O dorință perfect legitimă, dacă ținem seama de faptul că se apucase să studieze „Micul dic-

ționar italo-sirbo-croat”. În ceea ce mă privește, mă aflam într-o situație mai puțin avantajoasă. Bagajul meu de cuvinte italiene se limita la cavatina lui Figaro („Bravo, Figaro, bravo, bravissimo”), la cântecul „Santa Lucia” și la câțiva termeni în genul lui **tradizionale, internazionale, nazione, informazione, allegro și allegretto**. Eram departe, deci, de vocabularul lui Dante.

Și totuși am reușit să incropim o conversație. Și încă una foarte animată: la un moment dat Umberto era cât pe-acți să mă sugrume încercând să se facă înțeles, iar eu era să-l arunc pe fereastră străduindu-mă să-i explic ceva.

Dar toate astea sînt fleacuri. Principalul e că am stat de vorbă și că ne-am înțeles. Și încă cum!

— Îți place, firește, să cînti? I-am întrebat pe Umberto.

— No! Umberto se desolidariza categoric de Caruso și de Gigli. Era de neînțeles, fiindcă știam precis că absolut toți italienii cîntă.

— De ce nu cînti, Umberto?

— În copilărie mi s-a defecat clopoțelul, încercă el să-mi explice arătînd cu degetul spre mărul lui Adam.

— Păcat!

— No, obiectă el.

— Cum așa, nu?! Imi închipui, cel puțin, că-ți place muzica?

— Ce fel de muzică?

— De operă, bunăoară. Opera din Milano...

— La operă dorm.

Umberto se trînti pe banchetă și începu să sforăie, ca să-mi demonstreze cum doarme la opera milaneză.

— Atunci de ce te duci la operă? Nu-i mai comod să dormi acasă?

— De ce mă duc? Din cauza soției mele. Îi place grozav.

— Și zici că duminică nu-ți place? am continuat să-l descos, pentru că refuzam să cred că mă aflui în fața unui italian nepăsător la muzică.

— Ba îmi place, mărturisii Umberto subit, amintindu-și de ceva foarte plăcut. Îmi place să aud cântecul motorului cînd îmi conduc mașina. E cel mai frumos cîntec din lume! Nu te plictisește niciodată. Îți dă bună dispoziție. Te înaripează și te face să zbori din ce în ce mai repede! Viteza te îmbată, te sufocă!...

Și Umberto mă înșfăcă de gît ca să mă facă să înțeleg ce înseamnă verbul „a te sufoca”, pe care îl pronunța jumătate în italiană, jumătate în sirbo-croată. Am în-

țeles abia cînd eram gata-gata să mă sufoc.

— Iar eu credeam că ești un italian adevărat, am înginat eu după ce mi s-au restabilit funcțiile respiratorii.

— No, protestă Umberto foarte serios, nu sînt un italian adevărat. Sînt un italian obișnuit. Din Padova...

G. Gulia

PUNCTUL PE I

Herostrat

(care a incendiat templul zeiței Artemis spre a-și immortaliza numele)

Herostrat nu era omul care să creadă în minuni. Ba mai mult, le socotea născociri primejdioase. Mărețul templu a ars în numai treizeci de minute, lăsînd în urmă-i un morman de cenușă.

Templul zeiței Artemis. Întruchiparea perfecțiunii. Muritorii l-au înălțat zeilor, săvîrșind o minune prin care i-au întrecut pe nemuritori.

Dar Herostrat nu era omul care să creadă în minuni. El cunoștea valoarea lucrurilor. Și credea în ceea ce putea să facă el însuși. Dar ce putea să facă? Să dea foc templului, de pildă.

Nu era un visător, ci un om perfect lucid. Îi plăcea priveștiștea focului, chiar dacă focul nu încălzea pe nimeni.

Ianus

(care era considerat zeul tuturor începuturilor și avea un cap cu două fețe)

Nu contează că Ianus avea două fețe. În linii generale el a trăit demn. Una din fețe era a unui netrebnic. Fie. Cealaltă, în schimb, era plină de măreție. O față era vicleană, dar cealaltă era cinstită și

dreaptă. Ianus era nedrept cu oamenii, cu zeii, însă, se purta frumos. uneori era plin de venin, alteori prudent.

Nu contează că Ianus avea două fețe. În medie era bun.

Xantipa

(care n-a fost decît tovarăsa de viață a lui Socrate)

Devotată, exemplară Xantipa, ce mult îl iubești pe Socrate al tău! Îl ferești de gripă, de prieteni, de vodcă, de desfrii,

de necazuri mari și mici, de porniri bune și rele, de emoții, de senzații inutile, de filozofii primejdioase, de judecăți prea drepte, de gânduri prea înaripate...

Bună, dragătoasă Xantipa, fie-ți milă de nefericitul Socrate!

F. Krivin

Concurs de pescuit

Meniuri

moderne

Soții Fancinov s-au întors în țară după o lungă ședere în Statele Unite ale Americii și ne-au invitat la ei. Întîi ne-au servit un cocktail, apoi conopidă crudă, aranjată frumos pe o farfurioară plină cu maioneză.

— O delicată din sudul Pennsylvaniei, ne-a înștiințat stăpîna casei.

Apoi a rupt o bucăciță de conopidă, a muiat-o în sos și a mîncat-o cu o vizibilă plăcere.

— Excelentă!

Am mîncat și noi cîte o bucată, pe urmă am adus vorba despre influența nefastă a bucătăriei noastre asupra sănătății și despre miraculoasele însușiri ale vitaminelor.

— Mai serviți, vă rog! ne tot incuraja gazda. Doisprezece oameni să nu poată mîncea o singură conopidă! O să rămîneți flămînzi!

— Nicidecum! i-am obiectat într-un glas.

Pe urmă am alergat la cel mai apropiat restaurant să ne potolim foamea.

În zilele următoare am aflat că o oarecare Naroțkaia a servit de ziua nașterii ei cocktail și napi furajeri (delicatesă din Lotaringia), că familia Kovalevici și-a tratat oaspeții cu cocktail și cu rumeguș de bambus (Tailanda), că Dranjevski le-a oferit cocktail și ouă crude (mîncarea preferată a protestanților din sud-estul Hesenului) și că poetul Koșov i-a imbiat cu cocktail și cu scrumbie crudă tocată și stropită cu sirop (Polinezia).

Oarecum speriați de aceste recepții elegante, ne-am luat obiiciul ca înainte de a merge în vizită să ne informăm dacă nu cumva măcar o rudă a gazdelor a fost prin străinătate.

Zilele acestea am fost invitați la Patașonskaia. Am acceptat invitația deoarece soțul ei, plecat peste hotare, nu apucase să se întoarcă.

Ni s-au oferit scrumbie cu măsline, tot felul de salate, piftie, pate de ficat de gîscă friptură de curcan, tortă, plăcintă cu brînză, prăjituri de casă și vodcă de cea mai bună calitate. Modest, dar cu gust.

De data aceasta am avut, cum se spune un noroc chior. După două zile Patașonski s-a întors din străinătate. La reuniunea organizată cu acest prilej s-au servit cocktail și ciuperci crude.

A. Potemkovski

Dialoguri

cifrate

Intr-o stațiune de odihnă m-am întîlnit cu un cunoscut și ne-am întins la vorbă.

— Cînd ai venit?

— Acum trei zile.

— Cît stai?

— Două săptămîni. Dar dumne-

neata?

— Am venit alaltăieri.

— Cît stai?

— Pînă la sfîrșitul lunii.

— Vremea e mizerabilă.

— Se pare că se va îndrepta.

— Vreau să sper.

— Unde stai?

— Intr-o casă de odihnă.

— Eu stau cu chirie la un particular.

— Perfect! Mergem într-o seară la cafenea?

— Cu plăcere. Dă-mi de veste.

— Salutare!

— Salutare!...

Toată discuția asta banală și inutilă a trebuit s-o suport numai și numai din politețe. Iar amicul meu a fost nevoit s-o îndure din aceleași motive, chiar dacă n-a avut chef de ea. În asemenea situații, în loc să ne pierdem vremea cu fleacuri, n-ar fi fost mai bine să scurtăm dialogul la minimum?

Scurtarea dialogului se realizează simplu, prin numerotarea celor mai uzuale întrebări și răspunsuri. Iată cum ar putea arăta, de pildă, convorbirea cu amicul meu din stațiune:

— Unu? (Cînd ai venit?)

— Doi (Acum trei zile).

— Trei? (Cît stai?)

— Patru. Cinci? (Două săptămîni. Dar dumneata?)

Și așa mai departe.

E îndiscutabil că dialogul cifrat va fi adoptat de toți cei ce respectă timpul lor și al altora.

Se cuvine, însă, să menționăm că dialogul cifrat poate să aibă și un alt aspect, mai puțin evident. Spre evitarea birfei și a zvonurilor nesănătoase, bunăoară, o scenă conjugală față de străini se simplifică pînă la următoarea formă:

— Doisprezece! Cincizeci și trei! (Ești neserioasă! Iar îi faci ochi dulci lui Kapușcinski!)

— Patruzeci și cinci (Suferi de mania geloziei).

— Șaizeci! Șaizeci și unu! (Pe mine nu mă duci! Am să-l omor!)

Și așa mai departe.

Unde mai pui că dialogul cifrat poate să ne scoată din încurcătură atunci cînd echipa sportivă favorită ne înșală așteptările, făcîndu-ne să ne scape observații care produc derută în rîndurile femeilor și copiilor. Și în acest caz e recomandabil să facem schimb de opinii în mod cel mai laconic, fără prea multă retorică.

— Două sute șaptesprezece!

— Trei sute doi! Trei sute trei!

— Douăzeci și nouă de mii opt sute cincizeci și trei!

— Plus douăzeci și trei de mii! (...)

(Din „Krokodil“)

FOTOGRAFII SE AMUZĂ

